

Täysistunto

Keskiviikko 3.6.2026 klo 14.00—16.55

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 16.55.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—15.58) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (15.58—16.55).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain ja eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 32/2026 vp

Lakialoite LA 27/2024 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 11/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 11/2026 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 2.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa edustaja Helena Marttila on edustaja Johan Kvarnströmin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena. Edustaja Veronika Honkasalo on edustaja Tiina Elon kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 2 mukaisena.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Käsittelyn pohja

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensin äänestetään edustaja Honkasalon ehdotuksesta edustaja Marttilan ehdotusta vastaan ja lopuksi äänestetään voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

1) Helena Marttilan ehdotus ”jaa”, Veronika Honkasalon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 143, ei 21; poissa 35 (äänestys 1). Tässä äänestyksessä voitti Helena Marttilan ehdotus.

2) Mietintö ”jaa”, Helena Marttilan ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 105, ei 61; poissa 33 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 32/2026 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen LA 27/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 15/2026 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 8/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on liikenne- ja viestintävaliokunnan mietintö LiVM 8/2026 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 2.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa edustaja Atte Harjanne on edustaja Krista Mikkosen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen mukaisena.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

1. lakiehdotus

15 a §

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 13; poissa 30 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

268 §

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 13; poissa 29 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

3. lakiehdotus

13 §

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 156, ei 13; poissa 30 (äänestys 5). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

99 §

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 13; poissa 29 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

101 §

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 13; poissa 29 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

153 a §

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 13; poissa 29 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

195 §

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 13; poissa 29 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Voimaantulosäännös

Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 157, ei 13; poissa 29 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 15/2026 vp sisältyvien 1.—5. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 2/2026 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 16/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 16/2026 vp. Yleiskeskustelu asiasta päättyi 2.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Yleiskeskustelussa edustaja Lotta Hamari on edustaja Miapetra Kumpula-Nattrin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 1 mukaisena, edustaja Atte Harjanne on edustaja Oras Tynkkysen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 3 mukaisena, ja edustaja Johannes Yrttiaho on edustaja Hanna Sarkkisen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hyväksytään vastalauseen 4 mukaisena.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Käsittelyn pohja

Mietintö ”jaa”, Lotta Hamarin ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 87, ei 62, tyhjiä 21; poissa 29 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

1. lakiehdotus

15 §

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensin äänestetään edustaja Yrttiahon ehdotuksesta edustaja Harjanteen ehdotusta vastaan ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

1) Atte Harjanteen ehdotus ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 100, ei 50, tyhjiä 21; poissa 28 (äänestys 12). Tässä äänestyksessä voitti Atte Harjanteen ehdotus.

2) Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 88, ei 61, tyhjiä 21; poissa 29 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

77 §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 61; poissa 30 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

80 §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 109, ei 61; poissa 29 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

98 §

Mietintö ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 109, ei 61; poissa 29 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Voimaantulosäännös

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensin äänestetään edustaja Yrttiahon ehdotuksesta edustaja Harjanteen ehdotusta vastaan ja sitten voittaneesta mietintöä vastaan.

Äänestysjärjestys hyväksyttiin.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

1) Atte Harjanteen ehdotus ”jaa”, Johannes Yrttiahon ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 160, ei 9, tyhjiä 1; poissa 29 (äänestys 17). Tässä äänestyksessä voitti Atte Harjanteen ehdotus.

2) Mietintö ”jaa”, Atte Harjanteen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 87, ei 82; poissa 30 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 2/2026 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain 1 luvun 1 §:n ja 3 luvun 5 a §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 38/2026 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 15/2026 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 2.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Johannes Yrttiaho on edustaja Lotta Hamarin kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotusten hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 61; poissa 30 (äänestys 19).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 38/2026 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetut uudet, 3.—5. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoelimiä koskevien direktiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 45/2026 vp
Toimenpidealoite TPA 62/2025 vp, 27/2026 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 2/2026 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Keskustelu asiasta päättyi 2.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Keskustelussa edustaja Lauri Lyly on edustaja Lotta Hamarin kannattamana tehnyt vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 45/2026 vp sisältyvät 1.—5. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteiden hylkäämisestä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Lauri Lylyn ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 86, ei 82; poissa 31 (äänestys 20). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 57/2026 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 11/2026 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 2.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Hanna Sarkkinen on edustaja Alviina Alametsän kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 148, ei 21; poissa 30 (äänestys 21).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 57/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi

Hallituksen esitys HE 52/2026 vp

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 8/2026 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Keskustelu asiasta päättyi 2.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Alviina Alametsä on edustaja Hanna Sarkkisen kannattamana tehnyt vastalauseen 2 mukaiset kahdeksan lausumaehdotusta.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 52/2026 vp sisältyvät 1.—20. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Alviina Alametsän ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 147, ei 22; poissa 30 (äänestys 22). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Alviina Alametsän ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 62; poissa 29 (äänestys 23). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Alviina Alametsän ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 148, ei 22; poissa 29 (äänestys 24). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Alviina Alametsän ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 147, ei 22; poissa 30 (äänestys 25). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Alviina Alametsän ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 62; poissa 29 (äänestys 26). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Alviina Alametsän ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 62; poissa 29 (äänestys 27). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Alviina Alametsän ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 148, ei 22; poissa 29 (äänestys 28). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Alviina Alametsän ehdotus 8 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 108, ei 62; poissa 29 (äänestys 29). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain ja rikoslain 17 luvun 7 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 51/2026 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 9/2026 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 2.6.2026 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Alviina Alametsä on edustaja Hanna Sarkkisen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotusten hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 147, ei 22; poissa 30 (äänestys 30).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 51/2026 vp sisältyvät 1. ja 2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle työperäistä hyväksikäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 21/2026 vp
Lakialoite LA 4/2023 vp
Valiokunnan mietintö LaVM 13/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 13/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu. Lakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Eerola, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.24 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Esittelen tosiaan tämän lakivaliokunnan ei-yksimielisen mietinnön liittyen työperäistä hyväksikäyttöä koskevan sääntelyn muuttamiseen. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Kiitos. — Tämän esityksen keskeisimmät muutokset, herra puhemies, liittyvät rikoslain työrikoksia koskevaan 47 lukuun. Esityksessä ehdotetaan, että kiskonnan tapaista työsyryntää koskeva rikoslain säännös korvattaisiin uudella kiskontaa työelämässä koskevalla säännöksellä. Lisäksi tässä ehdotetaan säädettäväksi uutena rikoksena törkeä kiskonta työelämässä.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Myös oikeushenkilön rangaistusvastuu ulotetaan kiskontaan työelämässä ja myöskin törkeään kiskontaan työelämässä. Näitten lainmuutosten tavoitteena on selkeyttää työperäisen hyväksikäytön rangaistavuuden edellytyksiä, tehostaa työperäiseen hyväksikäyttöön puuttumista sekä edelleen kiristää väärinkäytöksistä määrättäviä rangaistuksia. Näillä pyritään vahvistamaan heikomman osapuolen suojaa, myös omaisuuden suojaa ja oikeutta hankkia toimeentulo valitsemallaan työllä.

Lakivaliokunnan mukaan työperäinen hyväksikäyttö on työntekijöitten oikeuksia vakavasti loukkaavaa toimintaa. Työperäistä hyväksikäyttöä koskevan lainsäädännön tulee olla toimivaa ja selkeää sekä hyväksikäytön uhrien suojelemiseksi että työperäisen hyväksikäytön ennalta ehkäisemiseksi. Mietinnössään lakivaliokunta katsoo, että hallituksen esityksessä ehdotettavilla muutoksilla voidaan tehostaa työperäiseen hyväksikäyttöön puuttumista sekä parantaa hyväksikäytön vaarassa olevien henkilöitten asemaa ja oikeusturvaa sekä edelleen vaikuttaa laajemminkin työmarkkinoiden lainmukaisen toiminnan edellytyksiin. Lakivaliokunta pitää esitystä oikein tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena, ja niin kuin tosiaan sanoin, tässä ei-yksimielisessä mietinnössä valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä eräin huomioin ja myös muutosehdotuksin. — Kiitokset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

14.27 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys on askel oikeaan suuntaan, ja siksi SDP voi osin kannattaa sen hyväksymistä. On tärkeää, että työperäiseen hyväksikäyttöön ja vakavimpiin alipalkkaustapauksiin puututaan nykyistä tehokkaammin, mutta jälleen kerran hallituksen toimet jäävät hieman kesken. Vaikka esitys parantaa viranomaisten mahdollisuuksia puuttua vakaviin tapauksiin, sen ulkopuolelle jää edelleen tahallinen alipalkkaus. Tilanteet, joissa työnantaja tietoisesti maksaa työntekijälle vähemmän kuin työehtosopimus tai laki edellyttää, eivät edelleenkään johda alipalkkauksen rikosoikeudelliseen arviointiin omana tekonaan. Tätä on vaikea ymmärtää.

Hallitus on käyttänyt paljon aikaa työelämän muuttamiseen. Se on helpottanut irtisanomista, lisännyt määräaikaissuoksia ilman perustetta ja heikentänyt työntekijöiden turvaa monin tavoin. Näitä toimia on perusteltu työmarkkinoiden toimivuudella ja työllisyyden vahvistamisella, mutta silloin, kun olisi mahdollisuus aidosti puuttua työntekijöiden hyväksikäyttöön, hallitus ei ole valmis menemään riittävän pitkälle.

Juuri siksi SDP:n kansanedustaja Kim Bergin aiemmin tekemä lakialoite alipalkkauksen kriminalisoimisesta olisi ollut erittäin tarpeellinen. Norjassa on ymmärretty, että alipalkkauksessa on kyse työntekijän kustannuksella hankitusta perusteettomasta taloudellisesta hyödyistä. Samaa periaatetta tulisi soveltaa myös Suomessa. Työperäisestä hyväksikäytöstä puhutaan paljon, mutta todelliset teot puuttuvat liian usein. Jos työntekijälle voidaan tietoisesti jättää maksamatta hänelle kuuluva palkka ilman, että siihen liittyy riittäviä rikosoikeudellisia seuraamuksia, järjestelmässä on aukko, joka on korjattava. Siksi pidän käsittämättömänä, että hallitus ei ole valmis viemään tätä uudistusta loppuun asti

Työelämän pelisääntöjen pitää suojella myös työntekijää, ei ainoastaan työnantajaa. Tämän vuoksi SDP pitää edelleen alipalkkauksen kriminalisointia tarpeellisena ja

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

kannattaa asiaa koskevan lausuman hyväksymistä sitten siinä toisessa käsittelyssä esityksen ja kannatuksen mukaisesti kuten kuuluu. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.29 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Suomen on oltava maa, jossa jokaisen ihmisen arvo on jakamaton. Jokainen on arvokas myös silloin, kun hän tulee tänne työn vuoksi, puhuu muuta kieltä tai ei tunne järjestelmäämme. Ihmisarvo ei neuvottele, eikä se saa muuttua työmarkkinoilla kaupankäynnin kohteeksi. Nyt vastaamme ilmiöön, joka on ollut liian pitkään näkymättömissä.

Tämä esitys on annettu työperäisen hyväksikäytön kitkemiseksi. Se ei ole vain hallinnollista epäselvyyttä tai yksittäisiä väärinkäytöksiä vaan ilmiö, jossa ihmisiä on johdettu harhaan, painostettu, alipalkattu ja pidetty sellaisessa riippuvuussuhteessa, ettei heillä käytännössä ole ollut mahdollisuutta puolustaa itseään. Tällaista ei voi hyväksyä missään tai milloinkaan. Kaikenlainen hyväksikäyttö loukkaa syvästi turvallisuutta. Kyse ei ole vain uhrin henkilökohtaisesta turvallisuudesta, vaan koko yhteiskunnan turvallisuudentunteesta. Jos joku voidaan pakottaa tekemään pitkää päivää liian pienellä palkalla ja ilman laissa säädettyjä oikeuksiaan, silloin järjestelmän rehellisyys ja luottamus murtuvat — rehelliset yritykset jäävät alakynteen, ja työmarkkinoille syntyy harmaa alue, jota emme voi sallia.

Arvoisa puhemies! Hyväksikäyttö on saatava rikosoikeudellisesti tuomittavaksi. Siihen tarvitaan selkeämpiä tunnusmerkistöjä ja kovempia seuraamuksia, jotta uhrin ei enää tarvitse todistaa tulevansa syrjityksi etnisyyden tai kansalaisuuden perusteella. Hyväksikäyttö on väärin riippumatta siitä, keneen se kohdistuu tai missä sitä esiintyy — rakennuksilla, keittiöissä, siivouksessa ja hoivassa on saatava työskennellä ihmisarvoa kunnioittaen. Se on väärin nimenomaan siksi, että ihmistä käytetään hyväksi. Kenelläkään ei tule olla oikeutta kajota toisen ihmisen perusoikeuksiin Suomessa eikä missään muuallakaan. Siksi tämä esitys vahvistaa poliisin ja syyttäjän keinoja tutkia vakavia hyväksikäyttötapauksia. Se antaa viranomaisille ne työkalut, jotka tällaisen rikollisuuden kitkeminen vaatii. Samalla se suojaa niitä työntekijöitä, joiden panos on yhteiskunnalle välttämätön. Esitys on huolellisesti käsitelty lakivaliokunnassa, ja nyt se on valmis etenemään eduskunnan käsittelyssä.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys ei ole vain tekninen muutos rikoslakiin, se on kannanotto ihmisarvon puolesta. Se on viesti siitä, että Suomessa kenenkään ei tarvitse pelätä työnantajaa tai sitä, että oikeudet riippuvat kielitaidosta. Siksi tämä on myös turvallisuuspoliittinen teko. Me vahvistamme yhteiskunnan eheyttä, luottamusta ja oikeudenmukaisuutta. Sellaiseen maahan ihmiset haluavat tulla töihin, ja sellaista maata me haluamme rakentaa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola.

14.34 Mari Kaunistola kok: Kiitos, arvoisa puhemies! Huolestuttavaa on tosiaan, että työperäinen hyväksikäyttö on viime vuosina lisääntynyt ja muuttunut samalla myös aiempaa monimuotoisemmaksi. Erityisesti hyväksikäyttöä on raportoitu monella siivous-, ravintola-, rakennus- ja puutarha-aloilla tai kausityöntekijöillä. Kaikki näistä ovat hyvin tärkeitä aloja, jotka liittyvät monin tavoin myös meidän jokaisen arkeemme. On tietenkin

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

väärin, että ylipäätään millään aloilla kärsitään esimerkiksi alipalkkauksesta tai että joudutaan tilanteisiin, joissa tosiasiallisesti työsuhteessa olevaa työntekijää kohdellaan yrittäjänä.

Onkin erittäin kannatettavaa ja hienoa, että nyt hallitus puuttuu tähän ongelmaan vieläkin tehokkaammin. Samalla tämän tärkeän muutoksen läpiviennin jälkeen on keskeistä, että esitykseen sisältyvien lainmuutosten vaikutuksia seurataan niin sääntelyn selkeyden ja toimivuuden kuin myös työperäisen hyväksikäytön ennaltaehkäisyn ja tehokkaan puuttumisen näkökulmista. Jos tehdyt toimenpiteet eivät osoittaudu riittäviksi, niin on oltava valmiita myös jatkotoimiin. Kenenkään työtä tekevän ei tule joutua alipalkatuksi tai muuten hyväksikäytetyksi suhteessa työhönsä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

14.35 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme tänään lakia, jonka pitäisi vihdoin puuttua työperäiseen hyväksikäyttöön, ilmiöön, josta on puhuttu vuosia mutta johon on liian pitkään suhtauduttu liian lepsusti. Totuus on se, että Suomessa on jo pitkään sallittu tilanne, jossa ulkomaista työvoimaa hyväksikäytetään häikäilemättä. Työntekijöille maksetaan liian vähän, teetetään liikaa töitä, ja pahimmillaan heidät sidotaan työnantajaan tavalla, joka muistuttaa jo nykyaikaista orjuutta, ja samaan aikaan rehellinen suomalainen yrittäjä ja työntekijä kärsivät.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys vie asioita oikeaan suuntaan. On hyvä, että epäselvä ja vaikeasti sovellettava rikosnimike korvataan suoraviivaisemmalla: kiskonta työelämässä ja törkeä kiskonta työelämässä. On myös oikein, että rangaistuksia kiristetään. Kun törkeästä teosta voi saada jopa neljä vuotta vankeutta, viesti alkaa olla vihdoin oikeansuuntainen: Suomi ei ole hyväksikäyttäjien vapaasatama.

Mutta emme voi sulkea silmiämme vastalauseessa esiin nostetuilta ongelmilta. Vastalauseessa todetaan aivan oikein, että pelkkä rikoslain kiristäminen ei riitä, jos samaan aikaan tehdään politiikkaa, joka lisää hyväksikäytön riskiä. Jos tuodaan ulkomailta lisää haavoittuvassa asemassa olevaa työvoimaa, joka jää ilman riittävää valvontaa, ilman kielen osaamista ja ilman todellisia mahdollisuuksia puolustaa oikeuksiaan, koska maan käytännöt ovat vieraita, luodaan juuri niitä olosuhteita, joissa hyväksikäyttö rehotti jo valmiiksi. Tämä ei ole miellyttävä toteamus, mutta se on totuus.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat jo pitkään sanoneet, että työperäisen maahanmuuton pitää olla hallittua, ei riiston väylä eikä halpatyövoiman kanava. Työntekijöitä ei pidä tuoda Suomeen hyväksikäytettäväksi, ja jos järjestelmä mahdollistaa sen, silloin järjestelmässä on vikaa. Lakivaliokunnan mietintö tunnistaa ongelman, mutta emme saa tyytyä puolittaisiin ratkaisuihin.

Arvoisa puhemies! Tarvitsemme kolmea asiaa: Ensiksi tiukemmat seuraamukset, mikä tässä esityksessä on oikea suunta. Toiseksi oikeasti toimiva valvonta — ilman valvontaa lait jäävät pelkäksi paperiksi. Ja kolmanneksi tarvitsemme politiikkaa, joka ei lisää hyväksikäytön riskiä — tämä tarkoittaa avointa keskustelua työperäisestä maahanmuutosta ja sen pelisäännöistä sekä siitä, onko työperäiselle maahanmuutolle tarvetta.

Arvoisa puhemies! Suomessa pitää olla yksi selkeä pelisääntö: täällä tehtävästä työstä maksetaan suomalaisilla ehdoilla, eikä ketään kohdella toisen luokan työntekijänä. Työmarkkinoiden reiluus ei ole neuvottelukysymys.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Arvoisa puhemies! Siksi tätä esitystä voi tukea, mutta ei voi laittaa päätään pensaaseen välttyäkseen näkemästä niitä ongelmia, joita vastalause tuo esiin. Työperäistä hyväksikäyttöä ei kitketä vain lakikirjaa muuttamalla, vaan muuttamalla koko toimintakulttuuri, ja siihen työhön tämän eduskunnan on vielä palattava. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Puhujalista on nyt sen verran lyhyt, että pysyttelemme puhujalistalla. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Kerrankin kun olisi kehuttu! — Oli hyvä puheenvuoro!] — Siihen tulee tilaisuus. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

14.40 Juha Viitala sd: Arvoisa herra puhemies! Tässä debatti ei nyt auennut, mutta olettaisin, että tässä olisi vasemmalta laidalta haluttu tuoda hyvin esille sitä asiaa, että on hienoa, että myös sieltä salin oikealta laidalta on selvästi tätä meidänkin linjaa kuunneltu. Ymmärtäkseni tuossa muutamissa edellisissä puheenvuoroissa siihenkin suuntaan, kun toisessa käsittelyssä esitämme vastalauseen lausumaa, näytti olevan puolttoa. Tämä oli oikeastaan todella miellyttävää kuultavaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksen muutokset ovat siis kannatettavia ja tarpeellisia. Siitä on oikein kiva tulla tähän puhujakorokkeelle puhumaan, kun olemme siitä asiasta samaa mieltä hallituksen kanssa. Eli nimikkeen ”törkeä kiskonta työelämässä” lisääminen lakiin — ja täten rangaistusten kiristäminen pahimmassa tapauksessa — on erittäin tervetullut muutos.

On kuitenkin todettava se tosiseikka, mikä itse asiassa edellisessäkin puheenvuorossa todettiin, että hallituksen esittämät muutokset eivät vielä riitä vastaamaan työperäisen hyväksikäytön ongelmaan Suomessa. Kuten viime aikoina olemme saaneet lukea, työperäinen hyväksikäyttö on Suomessa huolestuttavan laaja ja yleinen ilmiö, johon puuttuminen vaatii entistä kovempia ja laajempia keinoja. Tämän vuoksi me tulemme toisessa käsittelyssä esittämään vastalauseessamme lausumaa, jossa vaaditaan hallitusta aloittamaan valmistelu alipalkkauksen kriminalisoimiseksi ja arvioimaan tässä valmistelussa ainakin Norjan mallin mukaista kriminalisointia. Eli tämä olisi juuri se seuraava steppi, mikä tässä voitaisiin ottaa, jotta me pystyttäisiin vielä entistä paremmin puuttumaan työperäiseen hyväksikäyttöön ja tukemaan niitä yrittäjiä ja yrityksiä, jotka toimivat reilusti — on tietenkin hienoa, että niitä ilman muuta on Suomessa isoin määrä yrityksistä, jotenka heille tässä myös on hyvä tukea osoittaa. Tämä alipalkkauksen kriminalisoiminen olisi hyvä malli viedä yhdessä eteenpäin. Se olisi tehokas, selkeä ja oikeudenmukainen keino työperäisen hyväksikäytön torjuntaan. Sitä ovat esittäneet myös useat ammattiliitot. Tässä esityksessä käsittelyssä oleva kiskonta työelämässä -säännös mahdollistaa puuttumisen vain osaan alipalkkatapauksista, ja erillinen kriminalisointi mahdollistaisi paljon laajemman puuttumisen tapauksiin. Elikkä se olisi juuri se työkalu, mitä tässä vielä jatkoksi tarvittaisiin. Se tarkoittaisi, että palkan tai sen osan maksamatta jättäminen olisi jo itsessään rangaistavaa.

Tämän lisäksi SDP on esittänyt muun muassa ammattiliittojen kanneoikeuden mahdollistamista laissa. Myös siinä olisi erittäin hyvä työkalu kitkemään työperäistä hyväksikäyttöä. Kanneoikeus mahdollistaisi entistä laajemmin kanteiden nostamisen erityisesti kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevien hyväksikäytettyjen työntekijöiden puolesta. Toivoisinkin, että hallituksessa voitaisiin aloittaa myös tämän lakimuutoksen

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

valmistelu, jotta muutos voitaisiin saada mahdollisimman nopeasti voimaan ensi kaudella, jos sitä ei enää tällä kaudella eduskunnan käsittelyyn ehtisi tuoda.

Arvoisa puhemies! On siis syytä kiittää hallitusta tämän tarpeellisen esityksen tuomisesta eduskuntaan. Tämä on hyvä alku, mutta ongelman laajuus on kuitenkin niin suuri, että me tarvittaisiin vielä niitä vahvempia keinoja tämän työperäisen hyväksikäytön kitkemiseksi. Palataan siihen sitten vielä tämän kakkoskäsittelyn yhteydessä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

14.44 Hanna Laine-Nousimaa sd: Arvoisa herra puhemies! Työperäinen hyväksikäyttö on vakava ongelma työelämässä. Se loukkaa työntekijöiden ihmisarvoa, vääristää kilpailua ja rapauttaa luottamusta koko työmarkkinajärjestelmään. Siksi on hyvä ja tarpeellinen asia, että tähän ongelmaan puututaan nyt aiempaa vahvemmin rikosoikeudellisin keinoin.

Esityksen keskeinen vahvuus on siinä, että työelämän hyväksikäyttöä koskevaa sääntelyä selkeytetään. Nykyinen kiskonnan tapaisen työsyönnön sääntely on ollut vaikeasti sovellettavaa erityisesti siksi, että syrjintäperusteen toteen näyttäminen on käytännössä ollut haastavaa. Nyt ehdotettu uusi rikosnimike, kiskonta työelämässä, vastaa paremmin todellisia hyväksikäyttötilanteita ja antaa viranomaisille tehokkaammat mahdollisuudet puuttua niihin. On myös tärkeää, että törkeä kiskonta työelämässä säädetään erilliseksi rikokseksi ja että kaikkein vakavimmista teoista voidaan tuomita jopa neljän vuoden vankeusrangaistus. Samalla liiketoimintakieltojen mahdollistaminen sekä rikosyhödyn tavoitteluun liittyvien pakkokeinojen vahvistaminen lähettävät selvän viestin siitä, ettei työntekijöiden hyväksikäyttö ole Suomessa hyväksyttävää liiketoimintaa.

Erityisen tärkeää on myös se, että vastuullisia yrityksiä suojellaan. Yritykset, jotka maksavat palkat oikein ja noudattavat lakeja ja työehtoja, eivät voi joutua kilpailemaan sellaisten toimijoiden kanssa, jotka rakentavat liiketoimintansa ihmisten ahdingolle ja hyväksikäytölle.

Arvoisa puhemies! Vaikka esitys on askel oikeaan suuntaan, yksi merkittävä puute siinä edelleen on. Palkkavarkauksien eli tahallisen alipalkkauksen kriminalisointia ei sisällytetä tähän hallituksen esitykseen. Valiokuntakäsittelyssä nousi aivan perustellusti esiin huoli siitä, että kaikki tahalliset alipalkkaustapaukset eivät jatkossakaan täyty uuden kiskonnan tunnusmerkistöä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että työntekijälle voidaan edelleen tietoisesti jättää palkkaa maksamatta ilman, että tekoon pystytään tehokkaasti puuttumaan rikosoikeudellisesti. Tätä on vaikea perustella oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Jos työntekijä varastaa työnantajalta, kyse on rikoksesta. Jos työnantaja tietoisesti jättää työntekijälle kuuluvan palkan maksamatta, rikosoikeudellinen vastuu jää edelleen epäselväksi tai riittämättömäksi. Siksi pidän tärkeänä valiokunnan vastalauseessa esitettyä lausumaa siitä, että hallituksen tulee valmistella alipalkkauksen kriminalisointia ja arvioida esimerkiksi Norjan mallia. Palkkavarkaus on palkkavarkaus riippumatta siitä, tapahtuuko se rakennustyömaalla, ravintolassa tai siivousalalla.

Arvoisa puhemies! Suomessa työn tekemisen pitää aina tarkoittaa sitä, että työstä saa lain ja työehtosopimusten mukaisen palkan. Tämä esitys vie meitä oikeaan suuntaan, mutta työperäisen hyväksikäytön kitkemiseksi se ei ole vielä valmis. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

14.47 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! Tältä osin lakiesitys, joka meillä on tässä käsittelyssä, on oikeansuuntainen ja vie asioita parempaan suuntaan. Kun täällä aikaisemmissa puheenvuoroissa on todistettu väkevästi myös siitä, että työehtosopimuksia pitää noudattaa työpaikoilla ja työehtojen minimiehtojen pitää siellä täytyä, niin olen samaa mieltä, ja siihen suuntaan kaikkea työelämää pitäisi viedä, oli se henkilö kotimainen tai sitten ulkomailta tullut ja tekemässä täällä töitä.

Arvoisa puhemies! Kannatamme tätä lakiesitystä, ja sitä kannattaa viedä nyt eteenpäin, mutta sitä olisi pitänyt ryhdittää vielä sellaisella näkökulmalla, että palkkavarkautta olisi pitänyt tässä samassa yhteydessä kriminalisoida, koska se olisi tuonut vielä selkeämmän ja oikeudenmukaisen keinon torjua hyväksikäyttöä ja vahvistaa työntekijöiden asemaa näissä tilanteissa. Kiskonta työelämässä, mitä tässä nyt on: Säännös mahdollistaa puuttumisen osaan alipalkkauksista, mutta suuri osa alipalkkauksista jää edelleen tämän ja siten rikosoikeudellisen vastuun ulkopuolelle. Ja miksi? Kiskonta työelämässä -säännöksen soveltaminen edellyttää erityisten olosuhteiden, kuten uhrin taloudellisen ahdingon, riippuvuussuhteen tai ymmärtämättömyyden täyttymistä, jota alipalkkauksen kriminalisoinnissa ei tarvitsisi vaatia. Eli jos alipalkkaus kriminalisoidaan, niin palkan tai sen osan maksamatta jättäminen olisi itsessään rangaistava teko. Tehdään siis rikolliseksi itse teko, esimerkiksi lomarahnan maksamatta jättäminen tietoisesti, kun taas työhön liittyvä kiskonta perustuu kohteena olevan henkilön hyväksikäyttöön. Tällainen ero näissä on.

Arvoisa puhemies! Työperäinen hyväksikäyttö on meillä erittäin yleistä siivous-, ravintola-, palvelu-, maatalous- ja rakennus-, marjanpoiminta- ja puutarha-aloilla, ja siellä niitä esiintyy aika ajoin, ja viime aikoinakin tämä marjanpoiminta-alalla on ollut erittäin voimakasta. Tämä yksi lakiesitys tuo osan työvälineistä näihin tilanteisiin puuttumiseen. Myös tämä oikeushenkilön rangaistusvastuun laajentaminen on tässä hyvä asia, joka tekee sen, että voidaan määrätä liiketoimintakieltoon.

Sitten semmoinen kysymys, joka tässä aika vähän on ollut esillä, on tämä viranomaisyhteistyö, joka tarvitaan tällaisten tilanteitten selvittämisessä. Siksi nyt yritetään naamioida moniakin työsuhteita niin sanotuiksi kevytyrittäjiksi ja yritetään sillä tavalla kiertää niitä velvoitteita. Tässä lähtökohtana on se, että se oikea tilanne on siinä, ei se nimike, millä työskennellään, ja tämäkin on hyvä uudistus tässä mielessä. Sitten tämä moniviranomaisyhteistyö on keskeisessä roolissa hyväksikäytön torjunnassa, ja tämä yhteistyö on välttämätöntä myös jatkossa, jotta ihmiskauppaa voidaan torjua.

Sitten, arvoisa puhemies, tärkeä näkökohta, joka tässä jää aina vähän taka-alalle, on uhrin asema. Sen osalta meidän pitää aina katsoa, miten hän pystyy puuttumaan niihin asioihin. Kyllä, kun tämä oli työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa, asiantuntijakuulemisissa erityisesti korostui työperäisellä oleskeluluvalla Suomeen tulleiden työntekijöiden haavoittuvainen asema suhteessa työnantajaan. Tämä tilanne on siellä monesti esillä, ja se käytännössä on sellainen asia, joka pitäisi aina myöskin huomioida, kun tätä tarkastellaan.

Arvoisa puhemies! Teimme työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa lakivaliokunnalle lausumaehdotuksen, jossa valtioneuvosto olisi seurannut tämän lainsäädännön vaikutuksia työperäisen hyväksikäytön ehkäisyyn sekä arvioisi sääntelyn toimivuutta ja lisätoimien tarvetta työperäisen hyväksikäytön vähentämiseksi. Tämä oli sellainen ajatus, että nyt kun tällaista lainsäädäntöä tehdään, niin muutaman vuoden sisällä katsotaan, kuinka se on toiminut ja minkälaisia vahvistavia toimia pitäisi tehdä. Lakivaliokunta ei nyt tätä

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

lausuntoa ottanut mukaan, vaikka tämä oli meidän yksimielinen kantamme. Toivon, että tämän lain toimivuuden seuranta joka tapauksessa tapahtuu muulla tavoin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Jokelainen, olkaa hyvä.

14.53 **Jessi Jokelainen vas:** Arvoisa puhemies! Monessa suhteessa Suomi on maailman parhaita maita tehdä töitä. Meillä on verrattain korkea työntekijöiden järjestäytymisaste ja vahvat perinteet työntekijöiden oikeuksien takaamisessa. Työ ei silti ole valmis, ja paikoitellen mainettamme pidetään jopa perusteettoman puhtoisena.

Viime vuosina julkisuuteen on noussut useita tapauksia, joissa Suomessa toimivaan yritykseen tai työnantajaan on kohdistunut epäily kiskonnasta tai ihmiskaupasta. Työntekijät ovat kertoneet viranomaisille ja medialle kokemuksiaan kynnyksrahojen perimisestä, työnantajan kiristyksen tai perusteettoman velanperinnän kohteeksi joutumisesta, ylipitkistä työvuoroista ja vapaudenriistosta. Toimittaja ja tietokirjailija Paavo Teittinen on ansiokkaalla tutkivalla journalismillaan osoittanut, että tuomion saaneet työnantajat ovat vain jäävuoren huippu.

Poliisin ja muiden viranomaisten resurssit ovat riittämättömät ja kykymme tunnistaa työperäistä hyväksikäyttöä ovat selkeästi olleet vajavaiset. Emme ole kyenneet suojelemaan alisteisessa yhteiskunnallisessa asemassa olevia työntekijöitä riittävästi. Tällaiset aukot oikeusjärjestelmässämme rapauttavat pohjaa reiluilta työmarkkinoilta ja työntekijöiden luottamukselta yhteiskuntaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys kiskontaa työelämässä koskevasta säännöksestä on tärkeä uudistus työntekijän oikeusturvan kannalta. Huoli on jaettu yli puoluerajojen, ja järjestelmän korjaustarpeet on tältä osin tunnistettu. Esitys jää silti vajaaksi, sillä sekä palkansaajakeskusjärjestöt että me vasemmistoliitossa olemme pitkään esittäneet alipalkkauksen yksiselitteistä kriminalisointia. Tuota esitystä kritisoidaan usein vedoten siihen, että vähimmäispalkoista ei säädetä laissa vaan työehtosopimuksissa. Norja on kuitenkin hyvä esimerkki siitä, että rikoslakiin voidaan sisällyttää palkkavarkauden kriminalisointi siitä huolimatta, että sopimusmalli on hyvin samankaltainen kuin Suomessa. Alipalkkauksen kriminalisointi on mahdollista myös meillä.

Arvoisa puhemies! On myös huomattava, että vaikka hallituksen esitys on varsin oikeansuuntainen, useat muut hallituksen lakimuutokset ovat omiaan heikentämään työntekijän oikeusturvaa ja altistamaan työperäiselle hyväksikäytölle. Lukuisat ulkomaalaislain kiristykset asettavat monia ulkomaalaisia työntekijöitä taloudellisesti aiempaa ahtaammalle ja täten altistavat epäreiluihin työsuhteisiin joutumiselle. Samoin hallituksen pyrkimykset heikentää ammattiyhdistysliikettä ovat omiaan syömään työntekijän mahdollisuuksia tuntea omat oikeutensa. Lainsäädännön tulisi olla johdonmukaista, eikä voi olla niin, että kutsumme parannukseksi sitä, kun otettuamme yhden askeleen eteen otamme vastaavasti yhden taakse.

Puhemies! Tätä oikeansuuntaista muutosta on tulevaisuudessa seurattava joukko muitakin muutoksia, joilla pystymme takaamaan kaikenlaisille työntekijöille oikeuden itsenäiseen toimijuuteen, riittävään toimeentuloon ja selkeisiin sääntöihin. Oikeusvaltiossa työperäinen hyväksikäyttö on valtava häpeäpilkku, ja sen siivoaminen on paitsi yhteiskunnallisen vakauden kannalta tärkeää myös inhimillisesti välttämätöntä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Karlsson, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

14.56 **Anette Karlsson sd:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Tänään käsittelemme hallituksen esitystä työperäistä hyväksikäyttöä koskevan lainsäädännön uudistamisesta. On tärkeää heti alkuun todeta, että tällä esityksellä lainsäädäntöä viedään aidosti oikeaan suuntaan. Nykyinen sääntely on ollut monella tavalla puutteellinen. Erityisesti ongelmana on ollut se, että rikoksen tunnusmerkistöön on sisältynyt syrjintäelementti, jonka osoittaminen käytännössä on ollut vaikeaa. Liian moni tapaus on tämän vuoksi jäänyt tutkimatta tai päätynyt pelkäsi riita-asiaksi, vaikka todellisuudessa kyse on ollut vakavasta hyväksikäytöstä.

Nyt tätä ongelmaa korjataan. Uusi rikosnimike, kiskonta työelämässä, tekee sääntelystä selkeämmän ja parantaa mahdollisuuksia puuttua työelämässä tapahtuvaan hyväksikäyttöön. Myös törkeän tekemuodon säätäminen on tärkeä uudistus, sillä kaikkein vakavimmissa tapauksissa nykyiset keinot eivät ole olleet riittäviä. Lisäksi on hyvä, että yritysten vastuuta vahvistetaan yhteisöosakkajien ja liiketoimintakiellon mahdollisuudella. Työperäisen hyväksikäytön pitää näkyä myös seuraamuksissa.

Arvoisa puhemies! Samalla on kuitenkin todettava, että tästä esityksestä jäi edelleen puuttumaan kaikkein turvattomimmassa työelämääsämässä olevien työntekijöiden aseman vahvistaminen. Moni hyväksikäytön uhri ei uskalla itse viedä asiaansa eteenpäin. Taustalla voi olla pelkoa työpaikan menettämisestä, oleskeluluvan kohtalosta, toimeentulosta tai yksinkertaisesti siitä, ettei tunne omia oikeuksiaan. Juuri tällaisissa tilanteissa yhteiskunnan pitäisi pystyä suojelemaan työntekijää nykyistä vahvemmin. Silti suuri osa tahallisista alipalkkaustapauksista jää edelleen rikosoikeudellisen vastuun ulkopuolelle.

Jos työntekijälle jätetään tietoisesti maksamatta palkkaa, ylityökorvauksia tai lomarahoja, kyse ei ole vain epäselvyydestä tai hallinnollisesta virheestä. Kyse on tietoisesta taloudellisesta hyväksikäytöstä. Siksi SDP katsoo, että myös palkkavarkaus eli alipalkkaus tulee kriminalisoida. Ei vaikuta oikeudenmukaiselta, että työnantajalta varastaminen on rikos mutta työntekijälle kuuluvan palkan tietoinen maksamatta jättäminen jää edelleen liian usein pelkäsi riita-asiaksi.

Arvoisa puhemies! Työperäinen hyväksikäyttö ei vahingoita vain yksittäisiä työntekijöitä. Se vääristää kilpailua, heikentää rehellisesti toimivien yritysten asemaa ja rapauttaa luottamusta suomalaisen työelämään. Siksi tämän uudistuksen jälkeenkin työtä on jatkettava. Tarvitsemme vahvemmat keinot alipalkkauksen kitkemiseen, paremmat resurssit viranomaisille ja aidon viestin siitä, että Suomessa työntekijän oikeuksia ei saa polkea ilman seurauksia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaarisalo, olkaa hyvä.

15.00 **Riitta Kaarisalo sd:** Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys työperäistä hyväksikäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamiseksi ja siis pyrkimykset puuttua työelämässä tapahtuvaan kiskontaan ovat tervetulleita ja esitys itsessään kannatettava ja osin myös varsin hyvä. Mutta on sääli, että siitä puuttuu edelleen tämä alipalkkauksen kriminalisointi. Eli on siis helppo sinänsä kannattaa näitä nyt ehdotettavia muutoksia, mutta samalla on todettava se tosiasia, että sellaisenaan ne ovat riittämättömiä, jotta tähän todella vaikeaan ongelmaan voitaisiin aidosti ja tiukasti puuttua.

Tämä kiskonta työelämässä -säännös mahdollistaa puuttumisen nimenomaan osaan alipalkkaustapauksista, mutta kyllä se iso ongelma liittyy nimenomaan siihen, että suuri osa näistä tapauksista jää edelleen rikosoikeudellisen vastuun ulkopuolelle, ja tätähän ei

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

voi pitää tarkoituksenmukaisena. Tässä kiskonta työelämässä -säännöksessä on se haaste, että sen soveltaminen edellyttää nimenomaan erityisten olosuhteiden, kuten esimerkiksi uhrin riippuvuussuhteen tai ymmärtämättömyyden tai esimerkiksi taloudellisen ahdingon, täyttymistä, joita alipalkkauksen kriminalisoinnissa ei tarvitsisi vaatia. Kyllä tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että se kynnys myös todellisuudessa sitten puuttua tähän itse ongelmaan jää useamman lukon taakse. Eli siis jos alipalkkaus kriminalisoitaisiin, niin palkan tai sen osien maksamatta jättäminen olisi jo itsessään rangaistava teko.

Arvoisa puhemies! Tästä syystä kyllä nyt vielä tässäkin tilanteessa tulisi ryhtyä lainvalmisteluun alipalkkauksen kriminalisoimiseksi ja arvioida tosiaan ainakin tämä Norjan malli palkkavarkauden taklaamisessa. Siellähän tämä kriminalisoiminen on tosiaan toteutettu nimenomaan työehtosopimuksiin pohjaavassa järjestelmässä.

Arvoisa puhemies! Loppuun totean sen, että kyllä tässä on myös kyse tietynlaisesta periaatteellisesta epäkohdasta, siitä vakavuudesta tai sen vakavuuden puutteesta, jolla alipalkkaukseen suhtaudutaan. Se, että tätä ei ole Suomessa nimenomaisesti kriminalisoitu, tekee näkyväksi tietynlaiset rikosoikeuden kaksoisstandardit, eli vähäininkin anastaminen työnantajalta voi tulla arvioiduksi näpistyksenä, mutta työntekijälle kuuluvan palkan anastaminen on usein edelleen vain riita-asia. Kyllä näkemykseni on, että mikäli tähän halutaan aidosti puuttua ja laittaa stoppi, niin se edellyttää myös alipalkkauksen kriminalisointia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

15.03 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä parannetaan työntekijöiden oikeuksia. Esityksellä puututaan työperäiseen hyväksikäyttöön nykyistä tehokkaammin, vahvistetaan työntekijöiden oikeusturvaa sekä turvataan rehellisesti toimivien yritysten asemaa suomalaisilla työmarkkinoilla.

Työperäinen hyväksikäyttö on iso ongelma nyky-Suomessa työmarkkinoilla, joissa yleensä maahanmuuttajia käytetään pitkälti muiden maahanmuuttajien toimesta hyväksi. Samalla kärsii myös suomalainen työntekijä, joka ei luonnollisestikaan pysty kilpailemaan työmarkkinoilla, joilla riistetään kiskuripalkalla työntekijää. Pitkässä juoksussa tämä myös heikentää työehtoja.

Arvoisa puhemies! Viime vuosina olemme nähneet lukuisia käytännön esimerkkejä siitä, miten vakavasta ilmiöstä on kyse. Ravintola-alalla on tullut paljon ilmi tapauksia, joissa ulkomaalaisilla työntekijöillä on teetetty pitkiä työpäiviä huomattavasti työehtosopimusten mukaista palkkaa alemmalla korvauksella. Rakennusalalla on havaittu tilanteita, joissa työntekijä on ollut täysin työnantajansa varassa asumisen ja toimeentulon osalta. Marjanpoimintaan ja kausityöhön liittyvissä tapauksissa on puolestaan nähty, kuinka työntekijöille annetut lupaukset työstä ja ansioista eivät ole vastanneet todellisuutta. Suomeen on syntynyt tilanteita, joissa osa työnantajista rakentaa liiketoimintaa halpatyövoiman hyväksikäytön varaan. Samalla rehelliset yrittäjät joutuvat kilpailemaan yritysten kanssa, jotka hankkivat kilpailuetua rikkomalla sääntöjä.

Arvoisa puhemies! Suomessa toimii valtava määrä yrittäjiä, jotka maksavat työntekijöilleen asianmukaiset palkat, noudattavat työehtosopimuksia ja kantavat vastuunsa. Heidän ei pitäisi joutua tilanteeseen, jossa kilpailija voi voittaa tarjouskilpailun tai kasvattaa markkinaosuuttaan siksi, että se maksaa työntekijöilleen lainvastaisesti liian vähän tai käyttää hyväksi heidän haavoittuvaa asemaansa. Kyse on siis paitsi

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

työntekijöiden suojelusta myös reilun kilpailun turvaamisesta. Rehellinen yrittäjä ei saa olla markkinoilla heikommassa asemassa kuin se, joka rikkoo sääntöjä.

Arvoisa puhemies! Työperäinen hyväksikäyttö on ollut yksi työperäisen maahanmuuton merkittävimmistä lieveilmiöistä. Liian usein hyväksikäytön uhrit ovat olleet ulkomailta Suomeen saapuneita työntekijöitä, jotka eivät tunne oikeuksiaan, eivät osaa kieltä tai ovat muuten riippuvaisia työnantajastaan. Monissa tapauksissa hyväksikäyttäjänä on ollut toinen ulkomaalaistaustainen yrittäjä, joka käyttää hyväkseen työntekijöiden haavoittuvaa asemaa.

Arvoisa puhemies! Pidän erittäin kannatettavana, että esityksessä säädetään uutena rikoksena törkeä kiskonta työelämässä perusmuotoisen kiskonnan lisäksi. Rangaistus kiskonnasta työelämässä on sakkoa tai enintään kaksi vuotta vankeutta. Törkeästä kiskonnasta työelämässä voidaan tuomita vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta vankeutta.

Kokonaisuutena esitys on erinomainen ja hyvin valmisteltu. Iso kiitos oikeusministeri Leena Merelle tämän esityksen tuomisesta tänne eduskuntaan, ja kiitos valiokunnalle hyvästä mietinnöstä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

15.07 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä hallituspuolueitten kansanedustajilta on kuulunut varsin hyviä puheenvuoroja siitä, että työntekijöitten oikeuksia pitää paremmin suojella ja turvata ja rehellisiä yrittäjiä pitää kannustaa tällä tavalla, juuri näillä muutoksilla siihen, että he ovat jatkossakin rehellisiä, eikä ollenkaan väheksyttäisi sitä, kun valitettavasti voi olla yrityksiä, jotka sitten jättävät esimerkiksi palkkoja maksamatta, mikä ei ole oikein.

Siksi hieman kummastelen sitä, kun täällä on eräässäkin puheenvuorossa hallituspuolueen kansanedustaja kuitenkin tuonut esiin, että asioita ei saisi jättää puolitiehen. No, kas kummaa, minä näen niin, että tämä esitys kyllä jää hieman puolitiehen, koska nimenomaan tässä esityksessä alipalkkauksen kriminalisointi olisi vienyt sitä tietä vähän pitemmälle eikä olisi jääty puolitiehen.

Hankaluus liittyen alipalkkauksen kriminalisointiin: Se ei ole niin hankalaa kuin ehkä jotkut väittävät. Esimerkiksi professori emeritus Niklas Bruun on lausunnon mukaan todennut, että alipalkkauksen kriminalisointi on mahdollista Suomessa ilman vähimmäispalkkalakiakin. Bruun vertaa selvityksessä Suomen tilannetta Norjaan, jossa lähtökohdat ja ympäristö ovat hyvin samanlaisia. Siellä palkkavarkaus on kriminalisoitu. Myös Norjassa palkat määritellään ensisijaisesti työehtosopimuksissa. Bruun päätyi selvityksessään toteamaan, että asiaa olisi lähdeittävä edistämään mahdollisimman pian, koska alipalkkauksen käsittely varkautena toisi paremman tasapainon työntekijän ja työnantajan välille ja sille olisi työoikeudellisia ja sosiaalipoliittisia perusteita.

Siksi hieman kummaksun sitä puhetta, että tässä ei jätetä asioita puolitiehen, koska tässä nimenomaan asia jätetään valitettavasti tältä osin puolitiehen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

15.08 **Piritta Rantanen sd:** Herra puhemies! Kyllä minäkin haluan yhtyä näihin kiitoksiin, mitä tämän lain valmistelun tiimoilta on tehty. Työperäinen hyväksikäyttö on

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

tosiasia, joka liian usein jää meiltä tässä yhteiskunnassa huomiotta, ja nimenomaan kun me olemme nyt viime vuosina saaneet tästä ilmiöstä erittäin laajasti lisää tietoa, olisi tietysti toivottavaa, että tässä talossa pystyttäisiin tämän tiedon pohjalta tekemään myös päätöksiä.

Tässä käytettiin erinomaisen hyviä puheenvuoroja siitä, että jos järjestelmä mahdollistaa tällaisen työperäisen hyväksikäytön, pitää tehdä toimia sen estämiseksi, ja emme saa tehdä politiikkaa, joka lisää mahdollisuutta työperäiseen hyväksikäyttöön. Samaan aikaan kuitenkin tällä kaudella on tehty esimerkiksi paikalliseen sopimiseen erittäin paljon lievennyksiä, ja on se vähän samalla lailla kuin tässä tasa-arvoasiassa, kun puhutaan paljon siitä, että tehdään toimia tasa-arvon edistämiseksi, mutta sitten yhtäältä tehdään toimia, jotka nimenomaan mahdollistavat sen työperäisen hyväksikäytön. Toivoisin, että tämäkin nähtäisiin, että tälläkin hetkellä meillä voidaan tehdä se paikallinen sopimus vaikka siellä Romanian rajalla tai Viron rajalla ja sanoa, että tämä on tällainen paikallinen sopimus, ja täällä ei voidakaan siihen puuttua. Nämä ovat juuri niitä keinoja, joilla on mahdollistettu taas työperäistä hyväksikäyttöä enemmän.

Varmasti aika monikin tässä salissa on lukenut tämän Teittisen kirjan, ja täytyy kyllä sanoa, että siellä erittäin huomiota herättävää on myös se poliisin toimimattomuus asiassa. Meillä oli lukuisia esimerkkejä luettavissa sieltä, että ei ole tehty tutkintaa riittävällä tavalla tai sitä on venytetty niin pitkään, että asiat ovat jo venyneet. Samoin se seikka, joka ratkaisisi niitä, olisi se, että kun saadaan selville, että ulkomaalaista työntekijää on hyväksikäytetty, hänelle annettaisiin mahdollisuus pysyä tässä maassa niin kauan kun rikosprosessi on saatu loppuun käsiteltyä. Ne ovat niitä käytännön asioita, joilla ei mahdollistu se, että näitä asioita saadaan selvitettyä, ja se mahdollistaa sen, että ne rikollisesti väärin toimivat yritykset edelleenkin voivat jatkaa toimintaansa.

Haluan siis edelleen korostaa sitä, että tämä on askel erittäin hyvään ja oikeaan suuntaan mutta työ ei todellakaan ole valmis, vaan tehtävää edelleen paljon riittää. Toivon, että tässä pystyttäisiin näkemään se kokonaisuus. Ministeri Merihän täällä kyselytunnillakin lupasi, että hän selvittää tämän alipalkkauksen kriminalisointiasian. Näyttää harmillisesti siltä, että vaikka perussuomalaisilla tahtoa sen asian edistämiseen oli, niin ilmeisesti kokoomus ei ole tähän suostunut. Toivon vielä tsemppiä siihen, että asiaa saataisiin edistettyä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.11 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa puhemies! On heti todettava, että valtaosa suomalaisista yrityksistä hoitaa asiansa niin kuin pitää. Tässä on kuitenkin aina kysymys semmoisesta epärehellisestä toiminnasta, ja tällä lainsäädännöllä pitää pystyä ennaltaehkäisemään sitä. Toivon mukaan, kun nämä kiskonta ja törkeä kiskonta tulevat tuonne lainsäädäntöön ja niissä on selkeät rangaistusasteikot, niin se myös antaa tämmöisen pelotevaikutuksen, että vältetään semmoisia tilanteita eikä käytetä hyväksi näitä ihmisiä, jotka eivät tiedä omia oikeuksiaan. Sen takia olisi aika tärkeää ollut tässä yhteydessä myös ottaa se ulottuvuus, että näille ihmisille, jotka eivät tiedä omia oikeuksiaan, se ay-liikkeen ja ammattiliittojen kannoikeus olisi ollut semmoinen työkalu, jolla olisi pystytty tekemään semmoisten ihmisten osalta valvontaa ja työtä ja viemään eteenpäin asioita, jotka eivät itse osaa sitä tehdä.

Tässä tilanteessa myös, kun työehtosopimus on tässä keskeinen työkalu ja työehdot määritellään työehtosopimusten mukaan, on erittäin tärkeätä, että työehtosopimusten kattavuus säilyy Suomessa kaikilla aloilla laajana, jolloin me nähdään myös se, mihin sitä

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

verrataan ja minkätyyppisiä asioita hoidetaan. Sen takia yleissitovuus on Suomessa säilytettävä ja sillä tavalla turvattava työehtoja kullakin alalla riittävälle tasolle. Tämä on semmoinen asia, joka liittyy tähän kohtaan, että heti kun se katoaa joltain alalta, niin ei ole työehtosopimusten määrittelemiä minimiehtoja. Silloin tämmöisen alipalkkauksen ja muun toteaminen on erittäin hankalaa ja vaikeata, kun se pitää mitoittaa joihinkin yleisiin näkökohtiin.

Sen takia vetoaisin siihen, että me huolehdimme työehtosopimusten kattavuudesta ja työmarkkinatoimijoitten työehtosopimusneuvottelutoiminnasta niin, että he pystyvät niitä kullekin alalle tekemään. Tämä on tärkeä näkökohta, että me saadaan tämä.

Sitten poliisin osalta voisi ajatella, että nyt kun tässä on tämä törkeä kiskonta ja kiskonta -elementti tulossa lainsäädäntöön, niin se myös toivottavasti laskee sitä tutkintakynnystä, että niitä asioita myöskin ruvetaan tutkimaan entistä enempi. Siinä mielessä näen tämän myöskin positiivisena asiana, että tämäntyyppiset asiat tässä etenevät.

Matkaa on vielä, että me saadaan reilu ja terve työelämä Suomeen, koska niitä puliveivareita riittää kyllä, ja niitä meidän pitää saada tässä kiinni. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Eerola, olkaa hyvä.

15.14 Juho Eerola ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Otin vielä tähän lyhyen puheenvuoron keskustelun ikään kuin kauniiksi lopuksi. Kun nyt tätä kuuntelin, niin haluan kiittää kaikkia edustajia, jotka keskusteluun osallistuivat, siitä huomiosta, jonka tämä meidän lakivaliokunnan mietintö sai aikaiseksi.

Sitten näihin, mitä toiveita vastalauseessa oli — että oltaisiin otettu näitä askeleita vielä pidemmälle — niin jo silloin, kun tämä asia oli täällä lähetekeskustelussa muutamia kuukausia sitten, sanoin SDP:n jäsenille ja muutenkin vasemmisto-opposition edustajille, että jos tämä ammattiliittojen kanneoikeus ja alipalkkauksen kriminalisointi näin tärkeitä asioita ovat, niin kyllä nämä ongelmat ovat olleet tiedossa siihen liittyen jo ennen kuin Teittinen joutui tekemään Pitkän vuoron. Eli näitä olisi voitu korjata periaatteessa jo viime kaudellakin, mutta ei tällaista tapahtunut. No, tämä on turhaa saivartelua. Silloin edustaja Suhosen kanssa sen lähetekeskustelun jälkeen käytiin keskusteluja. Siellä selvisi, minkä tähden viime kaudella näitä asioita ei oltu viety eteenpäin. Käytännössä sama syy on se, miksi ei nyt ole otettu askeleita yhtään pidemmälle.

En halua tämän asian kanssa käydä pidempään tässä saivartelemaan, vaan kiittäisin tätä hyvää harmoniaa ja yhteishenkeä, mikä tässä nyt on ollut keskustelussa yllä, ja erityisesti on ollut liikuttavaa huomata, kun oma puolueeni ja StV ovat tässä kysymyksessä lähestyneet toisiaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

15.16 Piritta Rantanen sd: Herra puhemies! Vielä unohtui tuosta edellisestä puheenvuorosta — ja taisi aikakin olla jo niin tiukilla, että en kerennyt sitä ottaa — että me juuri äänestimme hankintalaista ja hankintalaki on vielä yksi sellainen asia, että toivottavasti meillä ei mene seuraavaa neljää vuotta siihen, että saisimme täällä salissa keskustella myös siitä, kuinka voimme julkisista hankinnoista sulkea nämä yritykset, jotka ovat jääneet työperäisestä hyväksikäytöstä kiinni. Tällä hetkellä siinä tuntuu olevan niitä aukkoja, niin että meillä on isoissa kaupungeissa tapauksia, joissa nämä kojariyritykset on

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

pitänyt tarjouskilpailuissa mukaan hyväksyä, ja se tuntuu kyllä aivan kohtuuttomalta. Nimenomaan julkisissa hankinnoissa jotenkin meidän pitää pystyä toimimaan paremmin. Toivottavasti voimme myös hankintalakia muuttaa niin, että nämä yritykset saadaan suljettua näistä pois.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

15.17 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tuossa aiemmassa puheenvuorossa edustaja Rantanen hienosti muistutti meitä kaikkia siitä, että todellakin näin oli: ministeri Meri on tuolta ministeriäitiosta todennut ihan selvällä suomen kielellä, että alipalkkauksen kriminalisointia ja sen mahdollisuutta tulee selvittää. Tässä nyt olemme odotelleet selvityksen tuloksia, ja ilmeisesti selvitys on painunut johonkin unholaan, koska nimenomaan nyt tässä lakiesityksessähän tätä olisi voitu sitten sen suuntaisesti korjata.

No, mutta mitä tulee sitten edustaja Eerolan äskeiseen hienoon puheenvuoroon siitä, että kun pohdimme aina sitä aikajanaa, milloin edellinen hallitus tai tuleva tai tämä teki, ja kuka teki tai kuka jätti tekemättä, niin tähän haluan taas lainata yhtä hienoa sanontaa, joka kuuluu näin: Paras aika istuttaa puu oli eilen, ja toiseksi paras aika istuttaa puu on tänään. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.18 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Mehän tehdään täällä lainsäädäntöä, tätäkin lainsäädäntöä, sellaista tilannetta varten, että me pystyttäisiin ehkäisemään tätä työperäistä hyväksikäyttöä ja tunnistamaan ne keinot, millä niihin puututaan, ja sitten mahdollisesti pystytään suojelemaan näitä hyväksikäytön uhreja ja saamaan heille oikeutta. Erityisesti myös vastuullisesti toimivien yritysten tila tässä paranee, koska ne saavat niitä urakoita ja töitä sitten, kun asiat hoidetaan kunnolla, ja ne vastuuttomasti toimimattomat yritykset eivät pärjää näissä asioissa.

Arvoisa puhemies! Tämä on kokonaisuus, johon liittyy moni asia. Edustaja Rantanen toi hyvin esiin tämän hankintalain. Kyllä meidän siinäkin kokonaisuudessa varmasti pitäisi miettiä sitä, että kun meillä on näitä ketjuja aika lailla näissä julkisissakin hankinnoissa olemassa, niin kuinka pitkiä ketjuja ja muita me siellä katsotaan. Myös julkinen hankkija, niin valtio kuin kunnat, varmaan voi katsoa peiliin niin, että voi laittaa niihin kilpailutilanteisiin niitä ehtoja, joissa edellytetään tiettyjä asioita, jolloin päästään katsomaan sen ketjun sisälle sitä, hoidetaanko siellä asiat oikein, hoidetaanko työehdot ja hoidetaanko sosiaalimaksut ja verot asianmukaisesti. Myös sellaisilla tavoilla pystytään jo velvoittamaan ja pystytään näkemään sitä toimintaa.

Sitten vielä tärkeä asia, joka liittyy tähän yleiseen valvontaan, on tämä tulorekisterin käyttö. Se on erittäin tärkeä työkalu myös viranomaisille katsoa, kuinka asiat tulevat hoidettua. Sieltä nähdään aika reaaliaikaisesti, jos asiat toimivat oikein, onko siellä hoidettu asioita kunnolla ja millä tasolla ne ovat menneet. Ainut puute siellä on se, että siellä ei tiedetä, kuinka pitkistä työajoista on kyse, kun siellä tuloja määritellään, mutta sieltä saadaan aika hyvin näkyville näitä. Meillä on keinoja näitä tehdä, ja onneksi tulorekisterinkin tietoja on nyt vähän avattu muille viranomaisille, niin että sitä seuranta pystytään tekemään paljon. Mutta sitten huoli on siitä, että valtion säästötoimien myötä

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

esimerkiksi työsuojeluviranomaisten työpaikoilla käyminen vähenee, kun he eivät enää pysty niitä tekemään, koska resursseja pienennetään. Myös toisesta päästä tapahtuu tällaisia asioita. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

15.21 **Ville Vähämäki ps:** Kiitos, kunnioitettu puhemies! Heikossa asemassa olevien ihmisten hyväksikäyttö on syvästi paheksuttavaa. Kiinnitin huomiota siihen, että viime viikolla KKV löysi ja julkaisi tiedon siitä, että mustikan ja puolukan osalta ovat ostajat aika laajasti vaihtaneet tietoja, sopineet ostohinnoista laajasti. Näin ollen nämä henkilöt, jotka tällaista työtä useasti tekevät, ovat voineet tulla ulkomailta Suomeen, ja sitten heidän palkkaansa poljetaan sillä, että näitä hintoja poljetaan ja sovitaan tekstiviestein, WhatsApp-viestein, ja tällä lailla vielä edistetään sitä, että he eivät saa sitä heille kuuluvaa palkkaa siitä työstään, minkä he ovat tehneet. Tämä on hyvin paheksuttavaa, ja on hyvä, että tämä on nyt löydetty ja saatu sitten sieltä jonkunlaiset sanktiot.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 21/2026 vp sisältyvien 1.—10. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen lakialoitteeseen LA 4/2023 vp sisältyvän lakiehdotuksen hylkäämisestä. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 198/2025 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 14/2026 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on lakivaliokunnan mietintö LaVM 14/2026 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu. Lakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Eerola, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.23 **Juho Eerola ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitokset, arvoisa herra puhemies! Tässä esityksessä on sitten kyse puolestaan viranomaisten välisen tiedonvaihdon sujuvoittamisesta rikosten torjumiseksi ja myös ennaltaehkäisemiseksi.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Rikosseuraamuslaitoksen henkilötietolakia, ulosottokaarta, verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia sekä työsuojelun valvonnasta ja vielä työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia. Risen eli Rikosseuraamuslaitoksen henkilötietolakiin tehtävien muutosten keskeisenä tavoitteena on, että vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen liittyvien tietojen vaihtaminen poliisiin ja Rikosseuraamuslaitoksen välillä parantaa viranomaisten

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

mahdollisuuksia puuttua järjestäytyneen rikollisuuden vaikutusmahdollisuuksiin, vankiloihin ja vankiturvallisuuteen.

Esityksessä ehdotetaan myöskin lainmuutoksia, jotka liittyvät erityisesti työperäisen hyväksikäytön — mistä äsken puhuttiin — ja ihmiskaupan torjunnan tehostamiseen. Muutosten tavoitteena on esityksen mukaan osaltaan toteuttaa hallitusohjelman kirjauksia työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunnan tehostamisesta parantamalla tietojenvaihtoa viranomaisten välillä sekä mahdollistamalla oma-aloitteinen tietojen luovuttaminen.

Yksimielisessä mietinnössään lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena, ja valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä eräin huomioin ja muutosehdotuksin. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.25 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! Hyvää lainsäädäntötyötä on se, että viranomaisten välistä tiedonvaihtoa selkeytetään ja sujuvoitetaan. Tämä esitys mahdollistaa jatkossa sen, että rikoksiin voidaan puuttua ajoissa ja vankilaturvallisuutta voidaan vahvistaa. Siinä täsmennetään Rikosseuraamuslaitoksen oikeutta saada tietoja muilta viranomaisilta, kuten sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoilta sekä Maahanmuuttovirastolta, jotta rangaistusten täytäntöönpano voidaan toteuttaa turvallisesti ja suunnitelmallisesti. Lisäksi Rikosseuraamuslaitokselle annetaan mahdollisuus pyytää keskusrikospoliisilta lausunto siitä, onko vangin tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavan henkilön työnantajaksi ilmoitetulla yrityksellä kytköksiä vakavaan tai järjestäytyneeseen rikollisuuteen, jotta rikosverkostojen vaikutus vankiloihin ja seuraamusten täytäntöönpanoon voidaan estää tehokkaammin. Siksi tämän esityksen ytimessä on turvallisemman yhteiskunnan rakentaminen.

Arvoisa puhemies! Turvallisempi arki ei kuitenkaan rakennu vain sillä, että Rikosseuraamuslaitos saa paremmin käyttöönsä tärkeää tietoa. Tässä esityksessä selkeytetään myös sen mahdollisuuksia luovuttaa tietoja poliisille niin pyynnöstä kuin oma-aloitteisestikin tilanteissa, joissa on kyse vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta. Lakivaliokunta on tätä koskien esittänyt täsmennyksiä siihen, miten nämä luovutettavat tietosisällöt määritellään laissa.

Onkin selvää, että tässä esityksessä viranomaisten välinen toimiva ja oikeutettu tiedonvaihto on turvallisemman yhteiskunnan keskiössä. Toimiva yhteydenpito siten parantaa turvallisuutta myös muiden rikosten selvittämisen osalta. Turvallisessa yhteiskunnassa ei ole sijaa työperäiselle hyväksikäytölle, harmaalle taloudelle, ihmiskaupalle eikä muullekaan rikolliselle toiminnalle. Nyt säädettävät muutokset mahdollistavat entistä paremmin riskiperusteisen valvonnan ja tehokkaamman puuttumisen epäkohtiin niin työelämässä kuin yhteiskunnassa yleisesti.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on ehdoitta tarpeellinen ja tarkoituksenmukainen. Se on lakivaliokunnan huolellisen käsittelyn myötä entistä täsmällisempi ja tarkkarajaisempi, kun käsitellään salassa pidettäviä henkilötietoja, minkä vuoksi se myös suojelee jokaiselle kuuluvia perusoikeuksia tarpeellisella tavalla. Se on siten tasapainossa yhteisen turvallisuuden ja yksilölle kuuluvien perusoikeuksien välillä. Siksi tämä esitys on vahva ja kannatettava. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola, olkaa hyvä.

15.29 **Mari Kaunistola kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tällä esityksellä on hyvin tärkeä ja kannatettava tavoite suomalaisten turvallisuuden takaamiseksi: viranomaisten välisen tietojenvaihdon sujuvoittaminen rikosten torjumiseksi ja ehkäisemiseksi.

Tässä esityksessä ehdotetaan esimerkiksi muutoksia, joilla voidaan tehostaa erityisesti työperäisen hyväksikäytön tai ihmiskaupan torjuntaa. Sujuva tiedonvaihto on viranomaisten välillä erityisen tärkeää, kun puhutaan vakavaan, järjestäytyneeseen ja usein myös kansainväliseen rikollisuuteen kiinnittyneistä henkilöistä. Tiedonvaihto ja sen sujuvuus voivat vaikuttaa keskeisesti esimerkiksi vankilaturvallisuuteen, joka on nyt jo meillä yliasutustilanteidenkin takia haastavassa tilanteessa. Tiedonvaihto voi mahdollistaa tärkeän informaation saamisen esimerkiksi vangin sijoittamista ajatellen. Tiedonvaihto on tärkeää, kun se toimii ajantasaisesti ja oikea-aikaisesti.

Esitys onkin yksi tärkeä palanen siihen kokonaisuuteen, jonka avulla voimme puuttua tehokkaammin järjestäytyneen rikollisuuden vaikutus- ja toimintamahdollisuuksiin, oli ympäristö sitten minkälainen tahansa. Tällä kaudella on tehty useita lakimuutoksia niin rangaistusten kiristämiseen liittyen kuin katu- ja jengirikollisuuden sekä järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi. Tämä uudistus jatkaa tätä tärkeää linjaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

15.31 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä, joka koskee henkilötietojen käsittelyä Rikosseuraamuslaitoksessa. Lakivaliokunnan mietintö tukee hallituksen esitystä, ja pidän tärkeänä, että tässä yhteydessä nostamme erityisesti esiin viranomaisyhteistyön merkityksen ja sen, että yhteistyön on oltava ennen kaikkea tehokasta, sujuvaa ja kansalaisten turvallisuutta palvelevaa.

Rikosseuraamuslaitoksen henkilötietolakiin tehtävillä muutoksilla on tarkoitus sujuvoittaa Rikosseuraamuslaitoksen tietojen oma-aloitteista luovuttamista poliisille vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi. Rikosei ei toimi tyhjiössä. Se on osa viranomaisten kokonaisuutta, johon kuuluvat poliisi, rajaviranomaiset, tullilaitos ja syyttäjät. Kun puhutaan rikollisuudesta, erityisesti juuri vakavasta, järjestäytyneestä tai kansainvälisestä rikollisuudesta, tieto ja sen välittyminen on keskeisin väline rikosten estämisessä. Jos tieto ei kulje, viranomaiset toimivat sokkona. Juuri tästä syystä on välttämätöntä, että lainsäädäntö mahdollistaa riittävän tiedonvaihdon — ei byrokratian vuoksi, vaan siksi, että viranomaiset voivat tehdä työnsä eli estää rikoksia, puuttua niihin ajoissa ja turvata suomalaisten arkea.

Esityksessä lisätään myös Rikosseuraamusviraston mahdollisuuksia saada tietoa muilta viranomaisilta. Sosiaali- ja terveydenhuollosta saatavat tiedot olisivat käytettävissä myös rangaistusajan suunnitelman laatimisessa, ja Maahanmuuttovirastolta voitaisiin saada tietoja myös rangaistusta suorittavien osalta.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisesta näkökulmasta keskeistä on se, että viranomaisilla on oikeat työkalut. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että tiedonvaihdon esteitä puretaan silloin, kun ne selvästi estävät rikosten torjuntaa. Ei ole kenenkään etu, jos viranomaisella olisi tieto, jolla voitaisiin estää rikos tai lisätä turvallisuutta, mutta sitä ei voida jakaa toisen viranomaisen kanssa liian kankean sääntelyn vuoksi. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että tietojen käsittely on lainmukaista ja tarkkarajaista.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Painopisteen on kuitenkin oltava selvä: turvallisuus ensin. Kansalaisilla on oikeus siihen, että viranomaiset toimivat tehokkaasti ja tekevät yhteistyötä ilman tarpeettomia esteitä.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esiin myös sen, että Rikosseuraamuslaitoksen henkilötietojen käsittely ei ole vain hallinnollinen kysymys. Se liittyy suoraan uusintarikollisuuden ehkäisyyn ja siihen, miten pystymme seuraamaan rikoksenteijöitä ja arvioimaan heihin liittyviä riskejä. Jos tieto esimerkiksi vangin taustasta, verkostoista tai käyttäytymisestä ei siirry sujuvasti viranomaiselta toiselle, syntyy aukkoja, ja nämä aukot voivat konkretisoitua rikoksilla. Sellaiseen meillä ei ole varaa.

Lakivaliokunta on mietinnössään painottanut tasapainoa perusoikeuksien ja turvallisuuden välillä. Tämä on tärkeä lähtökohta, mutta on tärkeää todeta, että turvallisuus on kansalaisen perusoikeus. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, poissa. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

15.35 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme nyt hallituksen esitystä viranomaisten välisen tiedonvaihdon sujuvoittamiseksi, vankilaturvallisuuden parantamiseksi sekä ihmiskaupan ja työperäisen hyväksikäytön torjunnan tehostamiseksi. Esityksessä on kysymys tietojenvaihtolainsäädännön parantamisesta.

Yhteiskunnalla on oltava riittävät keinot puuttua vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Rikollisverkostot eivät noudata hallinnonalojen rajoja, eikä viranomaistenkaan tule joutua toimimaan siiloissa silloin, kun turvallisuuden kannalta olennaista tietoa on tarpeen vaihtaa viranomaisten kesken.

Esityksessä Rikosseuraamuslaitoksen mahdollisuuksia saada ja luovuttaa tietoja täsmennetään sekä laajennetaan tilanteissa, joissa tiedot ovat tarpeen rikollisuuden torjumiseksi. Erityisen kannatettavaa on se, että Rikosseuraamuslaitos voi pyytää keskusrikospoliisilta lausuntoa siitä, liittyykö vangin työnantajaksi tai toimintavelvollisuuspaikaksi ehdotettuun yritykseen yhteyksiä vakavaan rikollisuuteen ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Näin voidaan ehkäistä tilanteita, joissa rikolliset verkostot pyrkisivät hyödyntämään seuraamusjärjestelmää omiin tarkoituksiinsa.

On syytä tarkastella tätä esitystä osana laajempaa kokonaisuutta. Tällä hallituskaudella on toteutettu merkittäviä määriä lainsäädäntöuudistuksia, joilla on parannettu viranomaisten välistä tiedonkulkua, sujuvoitettu viranomaisyhteistyötä ja vähennetty tarpeetonta hallinnollista byrokratiaa. Tavoitteena on ollut, että viranomaiset voivat keskittyä ydintehtäviinsä sen sijaan, että aikaa kuluisi tiedon etsimiseen, päällekkäiseen työhön tai tarpeettomaan paperien pyörittämiseen. Kun tieto liikkuu oikea-aikaisesti ja lainmukaisesti viranomaiselta toiselle, päätöksenteko nopeutuu, valvonta tehostuu ja viranomaisten resurssit voidaan käyttää vaikuttavammin. Samalla kansalaisten turvallisuus paranee ja väärinkäytöksiin voidaan puuttua aikaisempaa tehokkaammin.

Arvoisa puhemies! Lakivaliokunta on kuitenkin perustellusti kiinnittänyt huomiota myös esityksen käytännön vaikutusten seurantaan esityksen tultua voimaan. Erityisesti Rikosseuraamuslaitoksen keskusrikospoliisille tekemien lausuntopyyntöjen määrää ja niiden mahdollisia kustannusvaikutuksia on syytä seurata tarkasti. Tämä esitys vahvistaa viranomaisten mahdollisuuksia torjua vakavaa rikollisuutta, ehkäistä työperäistä hyväksikäyttöä ja ihmiskauppaa sekä parantaa yhteiskunnan turvallisuutta. Samalla se

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

jatkaa hallituksen johdonmukaista työtä viranomaisten tiedonvaihdon parantamiseksi ja turhan byrokratian vähentämiseksi. Näillä perusteilla kannatan hyvää esitystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen, olkaa hyvä.

15.38 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä lakiesityksessä on hyviä elementtejä, esimerkiksi se, että työsuojeluviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedonsaantia koskevien rajoitusten estämättä työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen ja ulkomaalaisen työvoiman käytön valvonnan kohdentamiseksi Verohallinnolta yksilöintitiedot ja muut työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen ja ulkomaalaisen työvoiman käytön valvonnan kohdentamiseksi välttämättömät tiedot yritys- ja yhteisötietojärjestelmään rekisteröitävistä yksiköistä. Elikkä tällä tietysti voidaan vahvistaa ja parantaa sitä, että työperäiseen hyväksikäyttöön päästäisiin paremmin kiinni. Tämä lähtökohtaisesti on tietysti hyvä.

Ainut, mikä minua tässä hieman huolestuttaa, on se, että aina kun työsuojeluviranomaiselle annetaan lisää valtuuksia ja mahdollisuuksia tehdä hyvää työtä, niin toisaalta mikä on resurssikysymys taustalla, millä tavalla varmistetaan ja vahvistetaan esimerkiksi työsuojeluviranomaisen resurssit ja toimintakyky sen puolesta, jotta esimerkiksi tämä lakiesitys paremmin sitä tarkoitustaan sitten toteuttaa. Elikkä myös tämä huoli työsuojeluviranomaisen resurssien osalta on minulla tässä nyt päällimmäisenä mielessä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.39 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Tämä työsuojeluviranomaisten resurssikysymys on olennainen osa tätä kuviota, jotta pystytään valvontaa tekemään. Äskeisessä kohdassa puhuimme työperäisestä hyväksikäytöstä ja kiskonnasta ja muusta, ja tavallaan siellä myös tuli esille aika hyvin tämä, kuinka tärkeää viranomaisten välinen yhteistyö on. Tämä tietojen saaminen, esimerkiksi verottajalta, on yksi olennainen osa kokonaisuutta, millä työsuojeluviranomaiset pystyvät valvomaan yrityksiä menemättä vielä paikalle ja ehkä pystyvät kohdentamaan niitä valvontaiskuja sellaisiin tilanteisiin, joissa nähdään, että näitten tietojen perusteella asiat näyttäisivät olevan rempallaan, ja silloin vähäiset resurssit voidaan kohdentaa. Tässä mielessä tämä viranomaisten välisen tietojenvaihdon lisääminen on myöskin kannatettavaa, ja me saamme ehkä tehokkaampaa viranomaisvalvontaa aikaiseksi, kun tätä työtä tehdään. Siinä mielessä tämä lakiesitys on myös työperäisen hyväksikäytön osalta hyvä asia ja torjuu tiettyjä asioita ja vahvistaa tätä valvontatyötä ja antaa työkaluja näille ihmisille, jotka tekevät sitä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 198/2025 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 39/2026 vp

Lakialoite LA 7/2024 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 3/2026 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Garedeu, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.41 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Raskaana olevien ja pienten lasten äitien syrjimiseen on tärkeää puuttua työpaikoilla, kuten tehdään tässä hallituksen esityksessä, jonka mietintöä nyt käsittelemme. Yhtä lailla äitien oikeuksia ja perheiden valinnanmahdollisuuksia tulisi vahvistaa myös koko yhteiskunnassa muuallakin kuin vain työelämässä. Jotta Suomi pysyisi jatkossakin kansakuntana ja ylipäätään maailmankartalla, Suomi tarvitsee lisää suomalaisia vauvoja ja syntyvyyden nostamista, eikä missään tapauksessa lisää maahanmuuttajia. Meidän on luotava Suomeen raskaus- ja perheystävällinen ilmapiiri. Pidän erittäin tärkeänä sitä, että myös vanhempainvapaiden jälkeen perheitä tuetaan taloudellisesti niin, että he voivat halutessaan hoitaa omia lapsiaan kotona, kun lapset ovat vielä pieniä.

STM:n työryhmä antoi hiljattain aivan käsittämättömän ehdotuksen kotihoidon tuen lakkauttamisesta. Työryhmän mukaan nykyinen tuki tulisi lopettaa ja pidentää sen sijaan vanhempainvapaita muutamalla kuukaudella, jotta äidit saataisiin aikaisemmin mukaan työelämään ja lapset varhaiskasvatukseen piiriin. Minusta tämä on sairasta ja surullista. Vastustan esitystä jyrkästi, en voi millään tavalla sitä kannattaa. Onneksi se ei tässä esityksessä millään tavalla ole mukana tietenkään.

Ehdotus, minkä tämä STM:n työryhmä antoi, on täysin sosialistista politiikkaa ja ajatusmaailmaa, missä lapset halutaan liian aikaisin erottaa läheisistä suhteista ja viedä pois perheiltä valtion kasvatettaviksi megapäiväkoteihin. Ei siis ihme, että SDP kannattaa esitystä ja on ajanut samaa jo aiemminkin. Myös kokoomus on ilmaissut hyväksyntänsä työryhmän ehdotukselle. He eivät taas näe pienen lapsen inhimillisiä tarpeita, vaan keskittyvät kylmästi ja lyhytnäköisesti suuryritysten menestykseen, markkinoihin ja uraputkiin.

Päätökset tulisi aina ehdottomasti tehdä lapsen etu edellä. Se on pitkällä aikavälillä myös koko kansakunnan etu. Alle 3-vuotiaan lapsen paras paikka on kasvaa kotona, eikä todellakaan missään hälyisissä päiväkodeissa tiheästi vaihtuvine hoitajineen. Lapsi kuormittuu liian suurissa päiväkotiryhmissä, joihin heidät laitetaan liian varhaisessa vaiheessa. Stressi purkautuu esimerkiksi aggressiivisuutena. Hoitajilla ei ole aina aikaa huomioida jokaisen lapsen tarpeita riittävän nopeasti, mikä luo turvattomuutta ja on vahingollista lapsen kiintymyssuhteen muodostumiselle. Erityisesti alle 3-vuotiaat eivät tarvitse edes mitään pedagogista ohjelmaa, vaan tiiviin suhteen omaan läheiseensä.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Tutkimukset osoittavat, että varhainen vanhemman läsnäolo tukee lapsen sosioemotionaalista kehitystä ja luo pohjan myös tulevalle oppimiselle.

Ensimmäisten ikävuosien aikana luodaan pohja ihmisen perusturvallisuudelle, minäkuvalle ja tuleville ihmissuhteille. Pienen lapsen ja omien vanhempien välinen läheinen ja pysyvä suhde, jossa lapsen tarpeisiin vastataan, on äärimmäisen tärkeä lapsen kehitykselle. Turvallisesti kiintynyt vauva voi luottaa siihen, että häntä kuunnellaan ja autetaan, kun hän ilmaisee tunteensa. Vauvana turvallisesti kiintynyt kykenee aikuisena luottamaan muihin ihmisiin, ilmaisemaan tunteitaan sekä kestämaan oman lapsensa tarvitsevuutta ja avuttomuutta sekä toimimaan tämän parhaaksi. Mitä tasapainoisempia ja terveempiä aikuisia haluamme nähdä, sitä enemmän meidän tulisi panostaa siihen, että suomalaisten lasten elämän alku tukisi mahdollisimman hyvin heidän tasapainoista kehitystään ja terveyttään.

Vielä muutama sana taloudesta. Lasten hoitaminen päiväkodeissa maksaa paljon enemmän kuin kotihoidon tuen maksaminen niille perheille, jotka haluavat kasvattaa itse lapsensa kotona. Yhden lapsen kustannus jyvaskyläläisessä päiväkodissa on 15 500 euroa vuodessa. Kustannus kotihoidon tuesta vuoden ajalta on noin kolmasosa siitä. Jos vielä useammat perheet valitsisivat hoitaa pienet lapset kotona, voitaisiin vähentää varhaiskasvatuspaikkoja sekä painetta rekrytointeihin ja muihin investointeihin, mistä saataisiin taas lisää säästöjä.

Arvoisa puhemies! Sen sijaan, että edes puhutaan kotihoidon tuen lakkauttamisesta, tulisi siis suunnan olla täysin toinen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä. [Välihuutoja vasemmalta ja keskeltä]

15.47 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Siellä vasemmalta reunalla: siellä vasemmalla alhaalla on nappi, niin sitten saa ihan omia puheenvuoroja. Mutta ihan kiva, että joku myös kannustaa ja huutelee sieltä, kun Hännisen Juha tulee tänne.

Mutta sanon ihan alkuun sen kaikista tärkeimmän asian, että lapset elävät isän ja äidin välisestä rakkaudesta. Se on se iso juttu, ja sillä ei auta politikoida kenenkään enempää. [Tuomas Kettunen: Olipa kauniisti sanottu!]

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on kyse siitä, millaisen viestin me annamme perheille, vanhemmille ja erityisesti lapsille. Liian moni suomalainen on tähän asti joutunut pelkäämään sitä hetkeä, kun kertoo raskaudesta tai perhevapaasta. On pelätty, päättyykö määräaikainen työ, jatkuuko toimeentulo, maksaako perheellistyminen uran. Tämä laki puuttuu tähän turvattomaan tilanteeseen työmarkkinoilla. Selkeytetään säätelyä. Pelko ei kuulu osaksi turvallista arkea. Se ei sovi turvallisiin koteihin.

Arvoisa puhemies! Me jaamme huolen raskaus- ja perhevapaasyrjinnän yleisyydestä. Siksi puutemme tähän nyt konkreettisin teoin.

Ensinnäkin raskauden, vanhemmuuden ja perhehuoltovelvollisuuden suoja kirjoitetaan tasa-arvolakiin entistä selkeämmin. Syrjintä kielletään nimenomaisesti myös määräaikaisessa työsuhteessa. Myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on täydentänyt esitystä selkeämmin säädöksin, jotta se kattaisi niin tilanteen, jossa määräaikaisessa palvelusuhteessa oleva on ilmoittanut työsopimuslain raskaus- ja perhevapaisiin kytkeytyvästä vapaasta, kuin tilanteen, jossa hän on käyttänyt tällaista vapaata. Näin oikeudet eivät ole hajautettuina useisiin lakeihin vaan löytyvät helposti. Ne eivät koske

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

vain osaa työelämässä, vaan ne koskevat aivan kaikkia. Se lisää perheiden oikeusturvaa, sillä jokaisen on helpompi tunnistaa nuo katalat syrjinnän muodot ajoissa.

Toiseksi myös oikeussuoja paranee, kun aikaa puuttua epäkohtiin on enemmän eikä oikeuden hakeminen kaadu määräaikoihin.

Lopulta yhtenä tärkeimmistä muutoksista työnantajalle tulee velvollisuus perustella kirjallisesti, miksi työsuhdetta ei jatketa, jos työntekijä on ilmoittanut raskaudesta tai perhetilanteesta. Tämä lisää avoimuutta ja takaa sen, että perusteet kestävät päivänvalon.

Arvoisa puhemies! Kyse on perustavalla tavalla tasa-arvosta ja väkivallasta. Taloudellinen epävarmuus ja syrjintä lisäävät perheiden haavoittuvuutta. Kun perheellä on turvaa, myös konfliktit ja väkivallan riskit vähenevät. Turvallinen perhe on paras kasvuympäristö lapselle.

Myös tämän haluan sanoa teille ihan suoraan: lapset ovat lahja, lapsia ei tehdä, heitä saadaan. He ovat lahja paitsi vanhemmilleen myös koko suomalaiselle yhteiskunnalle. Ilman lapsia ei ole tulevaisuutta, ei työvoimaa, ei hyvinvointia eikä Suomea. Siksi tämän lain viesti on niin tärkeä. Me emme rankaise perheellistymisestä vaan haluamme suojella sitä ja kannustaa siihen. Tämä esitys rakentaa vanhemmille työelämää, jossa lapsen saaminen ei sulje ovia vaan avaa tulevaisuutta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.52 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Kun tämä lapsiasia nousee tässä voimakkaasti esiin, niin voisi sanoa, että kun meillä on täällä ollut lainsäädäntöhankkeita, joissa on lisätty työelämän epävarmuutta ja määräaikaisuuksia, niin se taitaa olla isompi ongelma kuin se, mitä tässä nyt on nostettu esiin, koska ensinnä pitää saada niitä lapsia, ja sitten kun on epävarma työelämä, niitä lapsia ei kovin helposti siinä vaiheessa tehdä, vaan odotetaan parempia ja vakaampia aikoja, ja niitä lainsäädäntömuutoksia täällä meillä on ollut.

Tämä lakiesitys, joka tässä on ollut käsittelyssä, ja nämä muutokset ovat tältä osin tarpeellisia, mutta sillä ei pystytty vastaamaan kaikkiin niihin ongelmiin, mitä tässä on jo itse aiheutettu näillä työelämäheikennyksillä, joissa on lisätty raskaus- ja perhevapaasyrjintää ja irtisanomissuojan heikentämistä ja määräaikaisuuksia. Ne ovat kaikki tekijöitä, jotka ovat voimakkaampia toimenpiteitä ja aiheuttavat enempi epävarmuutta kuin tämä korjaa, mutta on hyvä, että tämäkin tehdään. Nämä muutokset vahvistavat nykyistä oikeuskäytäntöä, ne eivät tuo siihen mitään erityistä lisää ja mitään sellaista uutta, joka olisi iso, merkityksellinen asia. Ehkä merkittävin asia tässä on se asia, kun oikeuskäytäntö viedään lainsäädäntöön, ja sitten selvitysvelvollisuus siitä, jos määräaikaista työsuhdetta ei jatketa, jolloin joutuu sen selvityksen tekemään, mutta tässä esityksessä ei ole mitään määrämuotoa sen osalta eikä myöskään minkäänlaisia sanktioita.

Arvoisa puhemies! Sen vuoksi oppositio on tässä vahvistanut tätä lakiesitystä, ja äänestettiin jo tuossa ensimmäisessä käsittelyssä muun muassa hyvitysten korottamisesta ja myöskin sitten sellaisista asioista, että voisiko yksilö ja ammattiliitto viedä näitä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsittelyyn, ja tämäntyyppisesti parannettaisiin ja helpotettaisiin näitä oikeussuojakeinoja. Se olisi myös madallettu sillä tavalla, että kun siellä lautakunnassa niitä käsitellään, niin ne ovat paljon halvempia asioita käsitellä siellä kuin käräjäoikeudessa. Tällä tavalla olisi näitä asioita helpommin saatu käsiteltyä, ja sen osalta niitä muutoksia tehtiin, ja niistä jo tässä ekassa käsittelyssä äänestettiin.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Arvoisa puhemies! Esitän tässä yhteydessä, kun meillä on vastalauseen lausumaehdotukset:

”1. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti valmistelemaan lainsäädäntömuutoksia, joilla työnantajan 10 §:ssä säädetään selvityksen antamista koskevan velvollisuuden laiminlyönnistä ja asetetaan seuraamuksia.

”2. Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioita koskevien kanneoikeuksien yhdenmukaistamista ja arvioi lainsäädännössä asetettuja edellytyksiä asioiden saattamiselle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsittelyyn sekä käynnistää mahdollisen lainsäädäntöhankkeen tasa-arvolain kokonais- tai osittaisuudistuksen yhteydessä.”

Eli tämäntyyppiset kaksi lausumaehdotusta on tässä nyt. Esitän niitä. Ne ovat työkaluja, joilla lainsäädäntöä jatkossa kehitettäisiin parempaan suuntaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

15.56 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Me käymme toista käsittelyä tästä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietinnöstä liittyen laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta, ja kun täällä on edustaja Garedeu tuonut myös kotihoidon tuen tähän keskusteluun esille, niin itse tuon tähän keskusteluun esille myös sen, herra puhemies, että Suomi ja Suomen Leijonat voittivat maailmanmestaruuden viime sunnuntaina jääkiekon maailmanmestaruuskilpailussa. Kyllä minun mielestäni vielä keskiviikkonakin sen voi todeta eduskunnan pöytäkirjaan, ja todeta, että mahtava juttu, että maailmanmestaruus tuli Suomeen. Ja vuosi 95: sehän oli ”never forget”, ei koskaan unohdeta sitä vuotta ysviis. Silloinhan myös elettiin lama-aikaa, lama-ajan jälkeistä aikaa. Pitää ihan tilastoja katsoa, miten paljon sitten lapsia lähti syntymään vuoden 95 jälkeen. Totean sen vain tähän alkuun, herra puhemies, ja totean myös toiseksi, että meidän kansanedustajien tulisi lukea vähintään yksi kirja kuukaudessa, nimittäin se sivittää. Yksi kirja kuukaudessa.

Sitten vielä kolmanneksi, kun me tämän mietinnön pohjalta tätä keskustelua käymme, niin — niin kuin edustaja Lyly tuossa esitti — meillä on täällä mietinnössä vastalause, ja siinä vastalauseessa on kaksi lausumaa, jotka edustaja Lyly luki. Minä kannatan näitä lausumia ja toivon, että mahdollisimman moni kansanedustajista sitten, kun me tästä asiasta äänestämme, näitä lausumaehdotuksia kannattaa.

Edustaja Garedeu nosti omassa puheenvuorossaan sen, että raskaus- ja perhemyönteistä ilmapiiriä tässä yhteiskunnassa tulisi edistää ja kehittää ja viedä eteenpäin. Nostitte myös kotihoidon tuen esille, ja olen teidän kanssanne samaa mieltä: toivon, että sitten kun tulevaisuudessa näitä asioita mietitään, niin sinne kotihoidon tukeenkin sitten satsataan. Mutta, edustaja Garedeu, nyt me käymme keskustelua miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta, ja totta kai nämä asianmukaiset nostot ja ehdotetut muutokset, mitä on tuotu, ovat tarpeellisia, mutta vastaavatko nämä muutokset lopulta siihen ongelman laajuuteen riittävällä tavalla, mitä hallitus on aikaisemmilla lainsäädäntömuutoksilla tehnyt perhevapaaseen ja raskaussyrjintään liittyviin asioihin?

Herra puhemies! Aina kun me kansanedustajat pidämme näitä puheenvuoroja, tässä edustaja Hännisenkin puheenvuorossa tulivat esille lapset ja nuoret, niin muistetaan katsoa tätä Wäinö Aaltosen tekemää teosta, mikä puhemiehen yläpuolella on. Sen teoksen nimi on Tulevaisuus, ja siellä lapsi vilkuttaa meille kansanedustajille. Edustaja Hänninenkin ja

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

edustaja Garedeuwin, aina kun pidätte puheenvuoroja ja tämänkin hallituksen esityksiä puolustatte, niin muistakaa katsoa tuota lasta ja tulevaisuutta ja miettiä, menevätkö aina ne päätökset niin, että lasten ja nuorten tulevaisuus on turvattu.

Rouva puhemies! Herra puhemiehen aikana aloitin tämän puheenvuoron ja rouvan puhemiehen aikana lopetan ja totean vain loppuun, että on se mahtavaa, että Suomi voitti jääkiekon maailmanmestaruuden vuonna 2026. Syntyvyyskin saattaa lähteä jopa nousuun tällöisillä voitoilla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

16.00 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Yhdyn edustaja Kettusen ilakointiin siitä, että Suomi todellakin voitti maailmanmestaruuden jääkiekossa. Se oli hieno asia. Ainoastaan sen totean vain hieman negatiivisena kulmana, että aina niitten pelien pitää tulla niin myöhään, että pitää valvoa hirveän myöhään, ja sitten aamulla, kun pitää nousta aikaisin, on vähän raskaampaa se herääminen. Mutta hieno juttu.

Arvoisa rouva puhemies! Raskaus- ja perhevapaasyrjintä on yksi sitkeimmistä tasa-arvo-ongelmista suomalaisessa työelämässä. Siksi on hyvä, että hallitus tuo asiaan liittyviä muutoksia tasa-arvolakiin. Tavoite on oikea. Ongelma on kuitenkin se, että hallituksen omat toimet vievät samaan aikaan työelämää täysin päinvastaiseen suuntaan.

Tämän esityksen tarkoituksena on toteuttaa hallitusohjelmakirjausta raskaus- ja perhevapaasyrjinnän tehokkaammasta ehkäisemisestä, mutta tosiasiasa esitys ei ihan täysin siihen pysty. Ehdotetut muutokset ovat tarpeellisia, mutta ne ovat liian pieniä ja vaikutuksiltaan rajallisia suhteessa ongelman laajuuteen.

Samaan aikaan, kun hallitus kertoo torjuvansa raskaussyrjintää, se on heikentänyt työntekijöiden työsuhdeturvaa: irtisanomissuojaa on heikennetty, määräaikaista työsuhteita ilman perustetta on lisätty. Juuri hallituksen omissa vaikutusarvioissa todetaan, että perusteettomien määräaikaistuuksien lisääminen kasvattaa määräaikaisten työsuhteitten määrää ja lisää myös raskaus- ja perhevapaasyrjinnän riskiä.

Tiedämme hyvin, mikä voi olla valitettavan yleinen syy sille, ettei määräaikaista työsuhdetta jatketa: se on työntekijän raskaus. Siksi hallituksen linja on ristiriitainen. Yhdellä kädellä väitetään ehkäistävän syrjintää ja toisella kädellä lisätään niitä rakenteita, jotka mahdollistavat syrjinnän. Hallitus siis vahvasti vetää pensselillä maalia ruosteen päälle, valitettavasti.

Arvoisa puhemies! Myös työnantajalle esitettävä selvitysvelvollisuus jää valitettavan heikoksi. Selvitykselle ei aseteta määrämuotoa, ja sen antamatta jättämisestä ei seuraa käytännössä mitään. Jos velvollisuuden laiminlyönnillä ei ole seuraamuksia, kyse on enemmän suosituksesta kuin velvoitteesta.

SDP katsoo, että selvitysvelvollisuuden rikkomisella tulee olla vaikutusta esimerkiksi syrjintähyvityksen määrään. Muuten lainsäädännöstä puuttuu uskottava kannustin toimia oikein.

Sama ongelma koskee hyvityksiä yleisemminkin. Hallitus ei esitä niiden korottamista, vaikka seuraamusten pitäisi olla aidosti pelotevaikutteisia. Jos syrjinnästä aiheutuvat kustannukset ovat työnantajalle vähäisiä, ei lainsäädäntö myöskään tehokkaasti ehkäise syrjintää.

Arvoisa puhemies! Tasa-arvo työelämässä ei toteudu juhlapuheilla eikä pienillä teknisillä korjauksilla. Se toteutuu vain silloin, kun työntekijällä on riittävä turva,

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

oikeussuoja ja mahdollisuus puolustaa oikeuksiaan. Siksi SDP esittää, että työnantajan selvitysvelvollisuuden laiminlyönnille säädetään seuraamukset ja että arvioidaan myös yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan toimivallan laajentamista työelämän syrjintätapauksissa.

Jos hallitus todella haluaa ehkäistä raskaus- ja perhevapaasyrjintää, sen on tehtävä enemmän kuin vahvistettava nykyistä oikeuskäytäntöä. Tarvitaan aidosti vaikuttavia toimia, jotka parantavat työntekijöiden asemaa, eikä samaan aikaan heikennetä sitä muulla työelämälainsäädännöllä. Tässä esityksessä otetaan pieni askel eteenpäin. Valitettavasti hallituksen kokonaislinja vie useamman askeleen taaksepäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

16.03 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tämä tasa-arvoasia on meille tärkeä, ja olemmehan maailman tilaston mukaan tällä hetkellä toisena valtiona maailmassa. Islanti oli muistaakseni viimeisimmän mittauksen, sen kyseisen arvioinnin mukaan maailman tasa-arvoisin maa. Hyvä näin. Meillä, totta kai, on ongelmia näissä työelämätilanteissa miesten ja naisten välillä, ja ehkä siinä kärjistynein tapahtuma on tietenkin lapsiperheet, joille tämä työelämän paine aiheuttaa sitten sen, että lapsiperheet joutuvat yhä vaikeampiin tilanteisiin, kun hoitopaikat ovat mitä sattuu, ja sitten jos kotihoidon tukea varsinkin ruvetaan leikkaamaan, se johtaa sitten siihen, että omien vanhempien mahdollinen vaihtoehto on jäädä kotiin lapsia hoitamaan hetkeksi aikaa, ainakin silloin, kun lapset ovat pieniä. Kaikkihan me sen tiedämme, että pienelle, vastasyntyneelle lapselle äiti on ensimmäisen vuoden aikana aivan varmasti se maailman paras hoitaja, aivan ylivoimainen, aivan omaa luokkaansa. Isäkin siinä tarvitaan, ja sisaruksiakin tietysti ja sitä lähipiiriä.

Se on Suomessa valitettavasti näin, että me olemme eduskunnan päätöksillä heikentäneet lapsiperheiden asemaa viimeisen 20 vuoden aikana rajusti liittyen vaikka lapsilisiin taikka tämän päivän nykyaikaiseen, kuten edustaja Keskisarja sanoi, aikalaishulluuteen liittyviin energiapoliittisiin ratkaisuihin, jotka ovat nostaneet energian hinnan niin älyttömän korkealle, josta suurin kärsijä on lapsiperheet. Kaikki me sen tiedämme, että missä perheessä on lapsia, niin siellä paljon pestään pyykkiä ja laitetaan ruokaa ja siivotaan ja niin edelleen. Kaikki kuluttaa sähköä, kaikki kuluttaa lämpöä, ja sitten kaiken lisäksi vielä tulee se tilanne, että se energian hinnan nousu heijastuu kaikkiin tuotteisiin ja kaikkiin palveluihin, mitä meillä ikinä on markkinoilla saatavissa, mitä ympärillämme näemme.

Viimeisenä vakavana asiana näen sen, että palveluja on maaseutukunnissa vähennetty. Se on karu totuus sosiaali- ja terveystuudistuksen jälkeen tapahtuneena tosiasiana. Esimerkiksi kotimaakunnassani Pohjois-Karjalassa on neljä terveyskeskusta pistetty kiinni, ja suurin kärsijä siinä tietenkin ovat vanhukset, jotka tarvitsevat elämänsä loppuvaiheessa yhä enemmän sosiaali- ja terveyspalveluita, mutta ennen kaikkea lapsiperheet, jotka myös tarvitsevat lapselle mahdollista lääkäriapua tai hoitajan apua silloin, kun tilanne on vaikea, että omin avuin ei selviä. Elikkä Suomen yhteiskuntaan olemme onnistuneet rakentamaan sellaisia rakenteita, että ei pidä ihmetellä, että lapsia syntyy niin vähän. Kaikki on meistä itsestämme kiinni. Toivon, että tähän huutoon vastataan, koska jos me haluamme, että Suomi säilyy suomalaisena ja suomalainen yhteiskunta voi hyvin ja ennen kaikkea suomalainen kulttuuri voi hyvin... — johon muuten

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

liittyy, tähän kulttuuriin, kahden edellisen puhujan mainitsema maailmanmestaruus jääkiekossa. Ei se jääkiekkomaajoukkue kasva, ellei niitä nuoria kykyjä ala nousta sieltä perheistä, tyttöjä ja poikia, jotka kasvavat miehiksi ja naisiksi, ja sen jälkeen maailmanmestariksi saattaa tulla, kun harrastusolosuhteet ovat hyvät.

Arvoisa rouva puhemies! Lopetan siihen, että toivotaan, että me ymmärrämme tämän eduskunnassa paljon syvällisemmin. Yhden pienen muutoksen tekeminen ei paljoa auta. Se on tärkeää, että ymmärtäisimme sen, miksi me olemme tähän tilanteeseen tulleet. Lääkärihän sanovat, että ellei diagnoosi ole oikea, niin vaikea on lääkettäkin löytää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.06 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Muutama asia tämän mietinnön osalta ja lain osalta. Tässä samaan aikaan meillä on ollut käsittelyssä lakiesitys, hallituksen esitys 45, joka on näitä tasa-arvotoimielimiä ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan työskentelyä koskevien direktiivien käytäntöönpanoa ja liittyy tähän samaan kokonaisuuteen. Myös siellä olemme esittäneet sitä, että sinne lautakuntaan voitaisiin viedä yksilön nostamia asioita ja sitten myöskin ammattiliittojen kautta juttuja, jolloin niitä pystyttäisiin viemään matalan kynnyksen kautta. Eli tämän halusin tässä vielä sanoa.

Sitten tämä oikeussuojakeinojen tarpeellisuus korostuu myös sen takia, koska hyvityksen osalta tilanne on se, että vähimmäismäärä hyvityksessä on tällä hetkellä noin 4 300 euroa, ja jos ajatellaan, että niitä juttuja pitäisi viedä käräjäoikeuteen, niin aika pieni käräjäoikeuden juttu saa olla, että se maksaa noin paljon jo siellä. Tämmöiset asiat ovat kuitenkin todistelultaan ja muultaan aika isoja, ja varmaan se oikeudenkäyntiriski on niin iso, että kun katsoo tätä hyvityksen vähimmäismäärää, niin sinne niitä juttuja ei mene sen takia, vaan tänne lautakuntaan niitä pitäisi saada enemmän, mikä on sitten halvempi tehdä.

Myös työhönottotilanteen hyvityksen nostamista olemme esittäneet tässä käsittelyssä, ja sitä kautta myöskin sitä raskaus- ja perhevapaasyrjintää pystyttäisiin siinä tilanteessa ennalta ehkäisemään. Ehkä se pelotevaikutus sen hyvityksen määrästä antaisi siihen sitten työkaluja.

Lasten syntyvyydestä tässä on paljon puhuttu. Taisi aamulla tulla televisiosta Väestöliiton tutkijan näkemys, että myös tämä sosiaalisen median käyttö on vaikuttanut siihen, kuinka meidän syntyvyys on tässä muuttunut, ja kaikkia sellaisia tekijöitä, työelämä on ollut epävarmempaa. Meillä ei varmaan ihan yhtä syytä ole, minkä takia syntyvyys on laskenut. Niitä asioita on paljon, mutta meidän ei itse pidä lisätä sitä kuormaa. Sen takia tämmöisen lainsäädännön, jossa me katsotaan työelämän tasa-arvokysymyksiä ja yhdenvertaisuuskysymyksiä, pitäisi olla sellaista, että ne vahvistavat sinne työelämään siirtymistä ja luottamusta siihen, että siellä kohdellaan asioita oikein. Sen takia nämä lainsäädännöt ovat erittäin tarpeellisia, vaikka nämä askeleet ovat tässäkin tosi pieniä siihen nähden, miten paljon tämä työelämä nyt on muuttunut näitten hallituksen toimenpiteitten johdosta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Garedeu.

16.09 **Kaisa Garedeu ps:** Arvoisa puhemies! Äitiysloma, vanhempainvapaat ja hoitovapaa ovat kaikki yhtäläisen tärkeitä lapsen ja perheellistymiseen liittyviä poissaoloja työelämästä. Kenenkään ei tule joutua pelkäämään oman työpaikkansa

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

puolesta perheellistymisen vuoksi. Siksi lakiin tullaan nyt vahvistamaan erityinen suoja raskaus- ja perhevapaasyrjintää vastaan.

Samoin kuin perhemyönteisyyttä, olisi hyvin tärkeää luoda imetysmyönteistä ilmapiiriä äideille ja koko yhteiskuntaan. Raskaussyrjintään puuttumisen ohella tulisi varmistaa, ettei Suomessa enää tapahtuisi myöskään imetyksen syrjintää, sillä sitä on ollut pitkään valloilla ja on edelleenkin.

Yksi esimerkki tästä on se, että Suomessa annettu imetyssuositus on paljon Maailman terveysjärjestön suositusta lyhyempi. Suomessa täysi-imetystä suositellaan 4–6 kuukauden ikään asti ja tämän jälkeen imetystä yksivuotiaaksi. WHO taas suosittelee täysi-imetystä kuuden kuukauden ikään saakka ja sen jälkeen jatkamaan imettämistä kaksivuotiaaksi tai pidempään. Tämä on erittäin iso ero pienen vauvan elämässä.

Näillä suosituksilla on suuri vaikutus erityisesti nuorten äitien toimintaan. Monet heistä kokevat epävarmuutta eivätkä saa tukea imetyksen jatkamiseen esimerkiksi omilta vanhemmiltaan, vaikka sitä haluaisivat. Suositusten johdosta neuvolan tädit puheillaan ohjaavat uusia äitejä imetyksen lopettamiseen, vaikka moni haluaisi imettää pidempään ja tarvitsisi kannustusta näiden tärkeiden valintojen tekemisessä.

WHO edellyttää vahvaa kansallista sitoutumista imetyksen suojeluun ja tukemiseen. Suomessa imettämisen hyviä puolia ei nosteta riittävästi esiin. Imetyksen hyödyistä tulisi uskaltaa puhua enemmän. Imetys tuottaa lyhyt- ja pitkäkestoisia terveydellisiä ja taloudellisia hyötyjä lapsille, naisille ja koko yhteiskunnalle sekä myös ympäristölle. Rintamaito on parasta, täydellistä ravintoa vastasyntyneelle sekä hyvää vähän vanhemmallekin vauvalle.

Imetyksellä on valtava määrä kiistattomia hyötyjä, joiden vuoksi siihen tulisi tukea ja kannustaa nykyistä vahvemmin, sillä se vähentää vauvojen sairastumisia ja kuolleisuutta myös täällä länsimaissa. Imetys pienentää kätkytkuoleman vaaraa, edistää suoliston hyvän bakteerikannan kehittymistä ja ehkäisee 72 prosenttia ripulitaudeista ja 57 prosenttia hengitystieinfektioista johtuvista sairaalahoidoista. Imetys antaa vauvoille infektiosuojan keuhkokuumetta, korvatulehduksia ja virtsatieinfektioita vastaan.

Imetys tukee suun alueen motoriikan kehittymistä. Imetyksellä on myönteisiä vaikutuksia vauvan keskushermostoon, ja sillä on todettu hyvä vaikutus vuorokausirytmien vahvistamisessa. Imetys suojaa myöhemmällä iällä ylipainoa sekä useita vakavia sairauksia kuten atopia- ja aineenvaihduntasairauksia, leukemiaa, diabetesta, korkeaa kolesterolia, kohonnutta verenpainetta ja keliakiaa vastaan.

Lisäksi on tehty tutkimuksia, missä on havaittavissa pitkän imetyksen lisäävän älykkyyttä. Lisäksi imetys vahvistaa vuorovaikutusta ja antaa läheisyyttä ja ihokontaktia. Hyvä kiintymyssuhde vauvana on tasapainoisten ihmissuhteiden perusta ja pohja koko psyykkiselle terveydelle, mutta on huomioitava, että vaikka imetys ei olisikaan onnistunut, se ei estä vahvan kiintymyssuhteen kehittymistä eikä vauvan tervettä kasvua.

Imetys helpottaa koko perheen elämää, koska vauvan ruoka on aina valmiina, puhtaana, oikean lämpöisenä ja tuoreena. Imetys lisää äidissä oksitosiinia, joka vähentää pelkoa ja ahdistusta. Imetys tuo äidille vahvan äitiyden ja onnistumisen tunteen, joka vahvistaa vanhemmuutta.

Pitkä imetys suojaa äitejä rintasyövältä, munasarjasyövältä sekä tyypin 2 diabetekselta. Pitkällä imetyksellä on vaikutus äitien vähäisempään masennusoireiluun. Imetettyjen vauvojen vanhempien on todettu olevan öisin lyhyempiä aikoja hereillä ja nukkuvan enemmän syvää unta. Tämä helpottaa perheen jaksamista pikkuvauva-arjessa.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Imetys on ekologista ja taloudellista, sillä äidinmaidonkorvikkeet eivät ole ilmaisia. Imetyksessä saatu infekti suoja vähentää imeväisen sairaalahoidon tarvetta, millä saadaan siis taas suuret säästöt.

Imetyksen kuuluisi olla vahva osa suomalaista äitiyttä ja siten vahvistaa perheiden yhteenkuuluvuutta.

Arvoisa puhemies! Perhe on yhteiskunnan perusta. Siksi perheitä ja parisuhteita tulisi tukea tehokkaammin. Tutkimuksen mukaan lapsiperheiden taloudellinen tukeminen lisää syntyvyyttä. Avioerojen määrä tulisi saada laskuun, sillä turvallinen biologinen perhe on lapsen paras kasvualusta. Hyvinvoiva parisuhde ja tasapainoinen taloustilanne antavat mahdollisuuden perheille toteuttaa toivomansa lapsien määrä.

Lapsiperhemyönteinen politiikka sekä päätökset lasten ja perheiden tukemiseen maksavat itsensä pitkällä tähtäimellä moninkertaisesti takaisin. — Kiitos.

16.16 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kuten tässä olemme kuulleet, tämä esitys on oikeansuuntainen mutta ei ihan kuitenkaan riittävä. Sen takia valiokunnassa tekemämme vastalauseen lausumaehdotukset olivat varsin tarpeellisia, ja tietysti olisi toivottavaa, että ne nyt sitten menisivät läpi.

Siellä lausumaehdotuksessahan todetaan seuraavaa: 1) ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy pikaisesti valmistelemaan lainsäädäntömuutoksia, joilla työnantajan 10 §:ssä säädetyn selvityksen antamista koskevan velvollisuuden laiminlyönnistä asetetaan seuraamuksia.” Ja sitten 2) ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioita koskevien kanneaikojen yhdenmukaistamista ja arvioi lainsäädännössä asetettuja edellytyksiä asioiden saattamiselle yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan käsittelyyn sekä käynnistää mahdollisen lainsäädäntöhankkeen tasa-arvolain kokonais- tai osittaisuudistuksen yhteydessä.”

Elikkä kuten kuulimme, varsin kannatettavia lausumia, ja edustaja Lylyhän onneksi ne aiemmin tuossa esitti ja edustaja Kettunen kannatti, joten asia sillä tavalla etenee. Olisi todella toivottavaa, että nämä lausumat otettaisiin sitten totena ja äänestettäisiin kaikki niitten puolesta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.17 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Ihan tässä lopuksi toteaisin vain, että tämän lakiehdotuksen, joka tässä nyt on käsittelyssä, muutokset ovat sillä tavalla tarpeellisia, vaikka ne eivät vie mitenkään kauheasti eteenpäin tätä lainsäädännöllistä tilaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioissa. Siinä mielessä tämä kannattaa hyväksyä, mutta sanoisin myös sen, mitä edustaja Suhonen tässä toisti, että meillä on erittäin hyvät lausumaehdotukset siellä, että me jatkettaisiin tätä työtä. Niitten lausumaehdotusten tarkoitus on, että laitettaisiin liikkeelle niitä asioita, jotka meidän asiantuntijakuulemisissa ovat tulleet selkeinä epäkohtina. Niitä voitaisiin viedä eteenpäin ja sillä tavalla saataisiin lainsäädäntöä valmisteltua, ja niitä pitäisi tuolla ministeriöissä myöskin tarkalla korvalla kuulla. Toivoisinkin, että eduskunta yksimielisesti voisi hyväksyä nämä lausumaehdotukset, koska nämä puheenvuorot, mitä täällä on kuultu perheystävällisyydestä, vain vahvistavat sen tarvetta, että niitä tehdään ja vielä parannettaisiin suomalaista työelämää siihen suuntaan, että se olisi turvallinen ja siellä

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

pystyy huoletta perheen perustamiseen ja saa siihen tukea ja näin pois päin. Se on aika tärkeä osa.

Me olemme työelämän lainsäädännössä ja eläkelainsäädännössä huomioineet perhevapaita muun muassa niin, että siltä ajalta kun ollaan vanhempainvapaalla, 160 päivää per äiti ja 160 päivää per isä, eläkettä kertyy vähän enemmän kuin olisi töissä ollessa, niin että kyllä me ollaan tätä perheystävällisyyttä myöskin muissa lainsäädännöissä yritetty huomioida, mutta nämä eivät aina tule kauhean kovasti esiin. Tämä on myöskin kokonaisuus, joka pitää muistaa.

Viedään tätä lainsäädäntöä parempaan suuntaan ja hyväksytään nuo lausumat, niin että me saadaan sitä kehitystä vietyä eteenpäin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pakkokeinolain 2 ja 10 luvun muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 98/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto. Nyt jatketaan tiistaina 2.6. pidetyssä täysistunnossa keskeytettyä lähetekeskustelua. — Keskustelu alkaa. Edustaja Kilpi poissa. — Edustaja Garedeu.

Keskustelu

16.20 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Vuonna 2024 ulkomaalaisten rikollisten osuus törkeistä huumeainerikoksista oli 53 prosenttia, siis yli puolet. Vuonna 2025 osuus oli 79 prosenttia — siis aivan hirvittävä kasvu. Suurin kansallisuusryhmä näissä on ruotsalaiset, ja syynä on tietenkin se, että huumeiden hinta on korkeampi täällä Suomessa. Ruotsissa järjestäytyneen rikollisuuden verkostoissa 60 prosentilla rikollisista vähintään toinen vanhemmista on maahanmuuttaja, joten kyllä tässä maksetaan nyt järkyttävän suurta hintaa naapurimaamme epäonnistuneesta maahanmuuttopolitiikasta. Siitä onneksi nyt Suomessa otetaan opiksi, ja Ruotsista saadaan myös tietoa siitä, mitä keinoja järjestäytyneen rikollisuuden laittamiseksi kuriin kannattaa ottaa käyttöön.

Suomessa mahdollistetaan nyt salainen kotietsintä, jolla päästään tutkimaan rikollisten käyttämiä huoneistoja ilman, että he saavat asiasta tiedon etukäteen. Myös Ruotsissa on ollut hiljattain samantyyppinen lakimuutos, samoin Norjassa, Tanskassa ja Virossa on jo käytännössä vastaavanlainen mahdollisuus. Eli tämä on nyt tärkeä lakimuutos, että Suomessakin saadaan tämä keinovalikoimaan.

Arvoisa puhemies! Vakavien rikosten estäminen vaatii järeitä toimia. Järjestäytyneen rikollisuuden kanssa meillä ei ole enää yhtään varaa leikkiä. Kiitos oikeusministeri Leena Merelle näistä lakimuutoksista, joiden avulla huumerikolliset voidaan saada tehokkaammin telkien taakse ja edesauttaa sitä, että huumeet eivät pääsisi tuhoamaan yhtään enempää suomalaisten nuorten ja lasten tulevaisuutta. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

16.22 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On aivan erinomaista, että näitä pakkokeinolain pykälää viilataan aina parempaan suuntaan ja viranomaiset saavat sitten mahdollisuuden tutkia jo ennakkoon näitä rikoksia, mahdollisesti suunnitteilla olevia rikoksia, ja selvittää keskenään viranomaisyhteistyössä sitä, voisimmeko yhdessä tehdä vielä parempaa tulosta ja saavuttaa sitten sen onnellisen tilanteen, jossa esimerkiksi huumekauppaan pystytään puuttumaan kovalla kädellä etukäteen. On hyvin murheellista se, että tässä yhteiskunnassa erilaisten huumeiden leviäminen on onnistunut erittäin hyvin ja kaikenlaisia huumeita ympäri Suomea myydään ja niillä myrkytetään ja tuhotaan monta, monta ihmisen elämää, voi sanoa, päivittäin. Toivon, että Suomen eduskunta edelleen samalla linjalla jatkaa, ja varmaan jatkaakin, että annamme poliisille ja yleensä viranomaisille — koskee poliisia, Tullia, Rajavartiolaitosta ja kaikkia näitä viranomaisia, jotka tekevät turvallisuutemme eteen jatkuvasti töitä — asianmukaiset työvälineet torjua näitä rikoksia ja, jos rikos tapahtuu, tutkia niitä rikoksia. Nimenomaan nämä pakkokeinot ovat se oikea tapa, jolla pystytään puuttumaan nopeasti ja tehokkaasti vaaratilanteisiin.

Siihen liittyy sitten myös se, että on syytä muistaa, että Euroopan unionin mittapuussa se tarkoittaa sitä, että eri maiden välinen yhteistyö Interpolin kautta ja poliisiyhteistyön kautta toteutuu tehokkaasti ja ennen kaikkea ajan tasalla ja tietojen välittäminen tapahtuu nopeasti, koska kansainvälinen rikollisuushan ei tunnetusti tunne rajoja vaan se on pahimmillaan järjestäytyntä ammattimaista toimintaa, johon puuttuminen vaatii yhteistyötä.

Toivotaan, että tämä laki menestyy, ja toivon samalla onnea ja menestystä seuraavillekin lakihankkeille, koska ilman nykyaikaista lainsäädäntöä tämä erittäin vaikea tehtävä, rikollisuuden torjunta, ei onnistu lainkaan. Toivon, että tämä hallituksen esitys etenee nopeasti ja saamme sen jälkeen tulevissa esityksissä vieläkin parempia keinoja, joilla voimme auttaa tätä vakavaa tilannetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

16.25 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa rouva puhemies, hyvät kansanedustajat! Joulukuussa 2023 Porissa Robin Kivistö -niminen mies tappoi 15-vuotiaan lapsen ampumalla tätä lähietäisyydeltä päähän. Satakunnan käräjäoikeus tuomitsi Kivistön taposta kymmenen vuoden vankeuteen toukokuussa 2024. Saman tien käräjäoikeus päästi Kivistön vapaalle jalalle. Sen seurauksena hän syyllistyi 17 uuteen rikokseen, muun muassa törkeään pahoinpitelyyn eli puukotukseen, kahteen laittomaan uhkaukseen sekä muun muassa törkeään rattijuopumukseen. Miten tämän tappajan vapauttaminen oli mahdollista?

Elokuussa 2024 Carl Björkendahl -niminen mies ampui Lassilassa, eli minun naapurissani, sisään asuntoon pistoolilla. Helsingin käräjäoikeus tuomitsi Björkendahlin murhan yrityksestä kymmeneksi vuodeksi vankeuteen. Mutta Björkendahl vapautettiin, ja hän otti saman tien jalat alleen, pakeni ulkomaille ja on nyt Interpolin etsityimpien rikollisten listalla. Miten tämän murhaa yrittäneen ammattirikollisen vapauttaminen oli mahdollista?

Kolmas tapaus: Tammikuussa 2025 tuomittiin 24-vuotias mies Etelä-Pohjanmaan käräjäoikeudessa törkeästä huumeusainerikoksesta ja ampuma-aserikoksesta kahden vuoden ja kolmen kuukauden vankeuteen. Samalla hänet päästettiin vapaalle jalalle, minkä

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

seurauksena hän vuotta myöhemmin surmasi Tampereella hotellissa 22-vuotiaan naisen. Miten tämän hengenvaarallisen huumerekollisen vapauttaminen oli mahdollista?

Aikaisemmin Suomessa murhaajat, tappajat ja esimerkiksi törkeät raiskaajat pidettiin yleensä tutkintavankeudessa, kunnes he siirtyivät vankilaan suorittamaan rangaistustaan. Edellä esitin kolme kysymystä. Vastaus edellä oleviin kysymyksiin on se, että korkein oikeus päätti 4.3.2024, että tämä Suomen hyvä laki ja hyvä käytäntö, jota juuri selostin, ovat vastoin Suomen perustuslakia. Taustalla päätöksessä olivat tietysti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen linjaukset ja perus- ja ihmisoikeusmyönteinen laintulkinta, siis rosvojen perus- ja ihmisoikeudet. Uhrien oikeuksista ei ilmeisesti ole niin väliä, sillä useinhan he ovat kuolleet.

Tänä päivänä vangitsemiseen ei riitä se, että kyseessä on murhamies tai muu erittäin törkeä rikoksentehtäjä, vaan vaaditaan, että käsillä on lisäksi joko pakenemisen vaara, todisteiden sotkemisen vaara tai rikoksen jatkamisen vaara. Nämä pitäisi pystyä osoittamaan, mikä on usein vaikeaa.

Onneksi nykyinen Orpon hallitus ja oikeusministeri Leena Meri ovat nyt korjaamassa korkeimman oikeuden edellä mainitun ratkaisun synnyttämän kummallisen ja turvattomuutta luovan tilanteen. Nyt meillä on tässä käsittelyssä lakiesitys, jolla vangitsemisedellytykseksi tulee myös se, että on syytä epäillä, että vapauttaminen aiheuttaisi vaaraa jonkun hengelle, terveydelle tai vapaudelle.

Aikaisemmin tässä lähetekeskustelussa eilen kansanedustaja Mari Holopainen oli pahoillaan siitä, että nykyinen hallitus on antanut useita lakiesityksiä, joissa poliisin toimintavaltuuksia vahvistetaan. Minä olen hyvin iloinen ja kiitollinen siitä, että meillä nyt on hallitus, joka haluaa vahvasti vahvistaa suomalaisten turvallisuutta.

Tässä lakiesityksessä on myös muita kohtia kuin se, mistä minä puhuin ja mistä edellä puhuttiin. Kaiken kaikkiaan tämä on tervetullut lakiesitys, jolla siis vahvistetaan Suomen turvallisuutta — kiitos siitä hallitukselle.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja hallintovaliokunnan on annettava lausunto.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi passilain ja henkilökorttilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 100/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan. Nyt jatketaan tiistaina 2.6. pidetyssä täysistunnossa keskeytettyä lähetekeskustelua. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Viljanen.

Keskustelu

16.31 **Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä pidennetään täysi-ikäisten Suomen passin ja henkilökortin enimmäisvoimassaoloaikaa nykyisestä viidestä

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

vuodesta kymmeneen vuoteen. Alaikäisten kansalaisten osalta voimassaoloaika säilyisi kuitenkin enintään viidessä vuodessa. Samalla toteutetaan tarvittavat muutokset asiakirjaturvallisuuteen ja hakemusmenettelyihin sekä kevennetään hallinnollista taakkaa ja kansalaisten asiointitarvetta. Tavoitteena on vähentää viranomaisasiointia, sujuvoittaa kansalaisten arkea sekä vapauttaa viranomaisten resursseja. Esitys pyrkii myös varmistamaan, että pidempi voimassaoloaika voidaan toteuttaa ilman, että asiakirjojen turvallisuus vaarantuu liiallisesti. Nämä ovat kaikki erittäin kannatettavia tavoitteita.

Käytännössä tämän uudistuksen vaikutukset ovat kaksijakoisia. Toisaalta passia tarvitsee hakea harvemmin, koska voimassaoloaika pitenee kymmeneen vuoteen, mikä vähentää asiointitarvetta pitkällä aikavälillä. Toisaalta jokainen asiointikerta vaatii enemmän, koska henkilökohtainen käynti on lähtökohtaisesti pakollinen. Tässä suhteessa esitys menee takapakkia verrattuna nykyiseen tilanteeseen, jolloin hakemuksen on voinut tehdä vahvasti tunnistautuneena netissä ja poliisilla on tarvinnut käydä vain silloin, kun sormenjälkinäyte on pitänyt uusia. Tämä muutos korostaa erityisesti niiden ryhmien asemaa, joille asiointi viranomaisessa on jo nyt valmiiksi ollut vaikeaa. Kokonaisuutena malli siis tiukkenee pääsääntöisesti, mutta järjestelmään on jätetty harkintaa ja joustoa, jotta yksittäistapauksissa voidaan turvata palveluiden saavutettavuus myös liikuntarajoitteisille ja muistisairaille.

Arvoisa puhemies! Passin ja henkilökortin hakeminen siis vaatisi jatkossa aina ajan varaamista poliisille ja henkilökohtaista käyntiä siellä. Jo nyt esimerkiksi Uudellamaalla on ollut vaikeuksia saada aikaa poliisikäyntiä varten. Tämä on johtanut siihen, että esimerkiksi läntiseltä Uudeltamaalta on jouduttu ajamaan pitkiä matkoja poliisikäyntiä varten esimerkiksi Varsinais-Suomen tai Hämeen suuntaan tai aivan Uudenmaan toiselle laidalle, ja silloinkin ajat ovat olleet todella kortilla.

Arvoisa puhemies! Tulevaisuudessa vapaat ajat poliisilla käyntiin ovat todennäköisesti entistäkin enemmän kiven alla, koska Poliisihallitus on aikeissa lakkauttaa poliisiaseman pariltakymmeneltä paikkakunnalta. Tämähän on käytännössä näin ja tosiasia, vaikka sisäministeri on tainnut tämän kiistää ja puhunut lähinnä poliisin toimintojen siirtymisestä tarkoituksenmukaisempiin toimitiloihin. Eli tässä muutoksessa piilee riski, että jatkossa passin ja henkilökortin saamiseksi ihmisten on ensin yritettävä varata aika jopa satojen kilometrien päässä sijaitsevalle poliisiasemalle ja sitten matkustettava sinne. Tämä tulee todennäköisesti johtamaan siihen, että matkustamiseen ja käyntiin on helposti varattava koko työpäivä. Ihminen menettää tuloja, ja matkustamisesta aiheutuu kustannuksia.

Arvoisa puhemies! Kannatan näitä ehdotettuja muutoksia, mutta näiden muutosten lisäksi on varmistettava, että poliisilla on riittävät resurssit, jotta passin ja henkilökortin uusimisen vaativa henkilökohtainen käynti poliisiasemalla saadaan sujuvaksi ja kohtuuetäisyydellä toteutettua kaikille suomalaisille joka puolella Suomea, myös Uudellamaalla. [Mikko Lundén: Järjestyy!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Löfström poissa, edustaja Kilpi poissa. — Edustaja Garedeu.

16.35 Kaisa Garedeu ps: Arvoisa puhemies! Passien voimassaolon pidentäminen on ollut perussuomalaisen pitkäaikainen tavoite, joka pian toteutuu. Jokainen suomalainen tarvitsee käytännössä henkilöllisyystodistuksen. Sitä tarvitaan matkustamisen lisäksi arkisten virallisten asioiden hoitamiseen esimerkiksi pankissa. Nykyinen viiden vuoden

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

voimassaoloaika on ollut liian lyhyt aika tällaiselle dokumentille. Jos vaikka olet käynyt muutaman vuoden välein ulkomailla, niin lähes joka kerta on ollut passin uusiminen edessä.

Voimassaoloaika lyhennettiin 20 vuotta sitten samalla, kun passeihin lisättiin tämä mikrosiru. Tällainen teknologia oli silloin vielä uutta, joten passien voimassaolo päätettiin lyhentää, jotta sen pysyminen ajan tasalla pystyttiin varmistamaan ja ihmisten tunnistettavuutta passikuvasta parantamaan. Tuon muutoksen jälkeen on vuosien saatossa käyty paljon keskustelua siitä, voitaisiinko voimassaoloa jälleen pidentää. Nyt on tartuttu toimeen, ja lakiin saadaan vihdoinkin muutos.

Arvoisa puhemies! Suomi on ollut byrokratian luvattu maa, mutta sitä mainetta halutaan nyt aktiivisesti romuttaa. Hallitus on jo purkanut ja parhaillaan purkamassa erittäin paljon turhia normeja. Asioiden tulisi olla suoraviivaista ja kustannustehokasta. Turhat kulut ja ylimääräiset lomakekierrokset on aika heittää roskakoriin ja tehdä sekä yritysten että kansalaisten elämästä sujuvampaa. Myös passien voimassaolon pidentäminen on yksi tällainen toimi muiden joukossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalmari poissa. — Edustaja Hoskonen.

16.37 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Passien uusiminen ja henkilökorttien uusiminen tänä päivänä onnistuu aika nopeasti netissä, ja hyvä näin. Se vaatii vain valokuvan ja sitten lomakkeiden täyttöä, ja kun tässä taannoin passia uusin, niin aika nopeasti se kyllä kävi, ei voi kieltää. Mutta ongelmaksi on noussut se, että tällähän tavallaan Suomi on jaettu kahtia: kuten edustaja Viljanen omassa puheenvuorossaan nosti nämä pitkät välimatkat esille, eli jos vanhemmilla ihmisillä nettiä ei ole, niin se sitten vakavasti aiheuttaa sen, että pitää matkustaa pitkien välimatkojen takaa, kun lähin poliisiasema on jossakin kaukana ja palvelupistettäkään ei ole. Se aiheuttaa varsinkin vanhemmille ihmisille ylipääsemättömiä kustannuksia, ja voi olla jopa mahdotonta hakea.

Sitten on tähän liittyvä ongelma tämän Suomi.fin kanssa: Nykyisinhän nämä viestit ja asiointi hoidetaan Suomi.fi-portaalin kautta. Sieltä viranomaiset lähettävät asiakkaille eli kansalaisille viestejä ja ilmoituksia sähköisesti. Siinä on se takaportti, että voit siellä kerran asioida ja pistää ruksin ruutuun, että haluan kirjallisina nämä tiedotteet ja mahdolliset laskut tulevan. Hyvä näin, mutta se tarkoittaa sitten sitä, että se on vain vuoden voimassa, ja jos siellä sen vuoden aikana kerran käy, se taas menee automaattisesti digitaaliselle puolelle.

Tässä kyllä suomalaiset on valitettavasti jaettu kahtia armottomasti. Ne, joilla on huonot nettiyhteydet, kärsivät, ja se voi jopa aiheuttaa, että joku lasku tai ilmoitus voi hänen osaltaan vaikka mennä ulosottoon. Se on kyllä ihan varmasti väärin tehty, koska sitä ihmistä, joka tämmöisissä olosuhteissa elää, ei voida siitä rangaista viranomaisen toimenpiteillä. Olen tätä jo pitkään ihmetellyt, ja tähän liittyy vielä sekin ongelma, että kun nykyisin kaikki palvelut ovat tietysti sähköistyviä, niin ei sille mahda mitään, mutta pitäisi sen verran inhimillisyyttä viranomaisilla ja meillä kansanedustajilla etenkin olla, että luomme järjestelmän, jolla ne sellaisetkin ihmiset, joilla näitä parhaita palveluja ei ole, tulevat juttuun ilman suuria kustannuksia, tai ilman minkäänlaisia lisäkustannuksia.

Lopuksi, arvoisa puhemies, vielä se, että kun katsoo näitä nykyisen Suomen tekemiä päätöksiä, joilla nettiyhteyksiä on heikennetty: 3G-verkon purkamista omalta osaltani vastustin kaikin voimin, mutta se vain purettiin pois, ja se on aiheuttanut sen, että

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

puhelin yhteydet tuolla maaseutukunnissa toimivat erittäin huonosti. Se koskee myös hälytyspuheluita eli 112-puheluita ja ennen kaikkea tiedonvälitystä sinne, missä valokuituverkkoa ei ole. Ja valokuituverkko itsessään ei pelasta langattomia puhelin yhteyksiä, koska jos niitä tukiasemia ei ole... Tässä salissa käytiin silloin 3G-verkon purkamisen yhteydessä puheita, että 5G tai 6G korjaa tämän ongelman, mutta ei varmasti korjaa. Totta se oli, mitä ministeriö silloin sanoi, että kyllä 5G ja 6G sen tekevät, mutta tukimastoja ja antennia pitää olla maastossa 400 metrin välein. Joka ainoa suomalainen tietää sen äkkiä laskienkin, että tällaista määrää antennia Suomen metsiin tai peltojen reunoille ei ikinä tule.

Tällainen tämä meidän rakas isänmaamme on, että täällä ne ihmiset, joilla on vaikeuksia, ajetaan yhä ahtaammalle. Siitä olen hyvin pahoillani.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lundén.

16.40 **Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Moni suomalainen muistaa ajan, kun passit olivat voimassa kymmenen vuotta kerrallaan. Näin oli vielä ennen vuotta 2006, mutta sitten voimassaoloaika vähennettiin viiteen vuoteen. Tuolloin päätöstä perusteltiin turvallisuudella, biometrisillä passeilla ja niiden uudella tekniikalla. Asia esitettiin niin, etteivät kymmenen vuoden passit olisi Suomessa enää mahdollisia. Nyt nämä biometriset viiden vuoden passit ovat olleet Suomessa käytössä jo 20 vuotta. Samaan aikaan suuri osa Euroopan maista on kuitenkin säilyttänyt kymmenen vuoden passit. Mielestäni on hyvin erikoista, että jos passien sirut ja turvaominaisuudet toimivat Saksassa, Tanskassa, Espanjassa ja monissa muissa Euroopan maissa sen kymmenen vuotta, miksi ne eivät muka toimisi myös Suomessa.

Arvoisa rouva puhemies! Itse olen vuosia ajanut ja kannattanut kymmenen vuoden passien käyttöönottoa takaisin. Silloin kun passi on voimassa kymmenen vuotta, ihmisten ei tarvitse käyttää aikaa ja rahaa siihen, että passia pitäisi jatkuvasti uusida muutaman vuoden välein. Esimerkiksi monelle lapsiperheelle passin uusiminen tarkoittaa satojen eurojen kustannuksia. Passimaksujen lisäksi täytyy käydä ottamassa passikuvat ja tarvittaessa käydä poliisiasemalla. Rahaa ja aikaa siis kuluu, ja on selvää, että niitä kuluu sitä enemmän ja useammin, mitä vähemmän aikaa passi on voimassa. On myös hyvä muistaa, että monissa maissa passin pitää olla voimassa vielä kuukausia matkan jälkeen. Eli vaikka tällä hetkellä meillä on käytössä viiden vuoden passi, sitä ei todellisuudessa voi pitää voimassa viittä vuotta, ja siitäkin syystä on tärkeää, että saamme vihdoin kymmenen vuoden passin takaisin, sillä siitä on aidosti ja oikeasti hyötyä suomalaisille.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä muutos helpottaa myös passiruuhiin. Olemme nähneet tilanteita, joissa jonot passien ja henkilökorttien uusimiseen ovat olleet liian pitkiä. Silloin varattavia asiointiaikoja ei ole ollut tarjolla kuukausiin tai ihminen on joutunut jonottamaan koko päivän poliisiasemalla. Syyt eivät toki ole olleet poliisin lupapalvelussa, vaan tässä älyttömässä laissa, jossa passeja on pitänyt olla jatkuvasti uusimassa. Eduskunnan oikeusasiamieskin joskus totesi, että passiruuhat ovat voineet vaikuttaa ihmisten perusoikeuksiin poistua maasta. Eli kun et ole saanut uusittua passia kohtuullisessa ajassa, et ole voinut halutessasi lähteä Suomesta ulkomaille. Nyt kun passia ei tarvitse jatkossa uusida yhtä usein, myös passihakemuksien määrä vähenee. Se vapauttaa viranomaisten resursseja ja lyhentää passijonoja. Kyse ei siis ole pelkästään siitä, että

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

suomalaiset säästävät rahaa, vaan myös siitä, että lupa-asiointia sujuvoitetaan ja he eivät ole niin kuormittuneita pitkistä jonoista.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä on mielestäni yksi malliesimerkki siitä, miten puramme turhia ja hölmöjä päätöksiä ja helpotamme tavallisten suomalaisten arkea konkreettisella tavalla. Säästämme kaikkien aikaa ja pienennämme passien uusimisen kustannuksia. Siksi olen todella iloinen, että pitkään tehdyn työn tuloksena saamme vihdoinkin takaisin kymmenen vuoden passit. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 48/2026 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2026 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.43 **Juha Hänninen kok:** Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on kyse eläinten hyvinvoinnin, ihmisten turvallisuuden ja vastuullisen eläintenpidon kokonaisuudesta. Eläinten tunnistaminen ja rekisteröinti eivät ole hallinnollinen yksityiskohta. Ne ovat välineitä, joilla ehkäistään eläintauteja, torjutaan harmaata ja laitonta toimintaa sekä varmistetaan, että eläin ei jää näkymättömäksi viranomaisille eikä hylätyksi vastuusta. Maa- ja metsätalousvaliokunta on tämän esityksen käsitellyt ja tehnyt siihen vain vähäisiä muutoksia selventämään lain soveltamista. Esitys on valmis etenemään tässä täysistuntokäsittelyssämme.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys päivittää lainsäädäntömme vastaamaan muuttuvaa EU:n eläinterveyssäännöstä. Se selkeyttää vastuita, keventää tarpeetonta hallinnollista taakkaa ja samalla vahvistaa eläinten jäljitettävyyttä siellä, missä puutteita on havaittu. Samalla se antaa vahvemman turvan eläinten terveydestä huolehtimiseen. On tärkeää, että mikrosirun asettaminen lemmikille tehdään osaavasti ja vastuullisesti. Samalla on järkevää, että eläinlääkärien lisäksi myös Ruokaviraston valtuuttamat pätevät toimijat voivat tätä työtä tehdä. Tämä lisää saavutettavuutta, mutta ei heikennä eläimen hyvinvointia eikä turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Pidän erityisen perusteltuna sitä, että sikojen teurasmerkintöjä kevennetään eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta. Kun jäljitettävyys voidaan säilyttää yhdellä selkeällä merkinnällä, ei ole tarpeen aiheuttaa eläimelle ylimääräistä kipua tai tuottajalle tarpeetonta työtä. Tämä on konkreettinen esimerkki siitä, miten sääntelyä voidaan kehittää eläimiä kunnioittaen. Lisäksi esitys puuttuu ongelmaan, joka on tullut

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

esiin erityisesti koirien ja lampaiden osalta. Jäljitettävyys ei toteudu, jos eläintä ei ole ilmoitettu rekisteriin. Seuraamusmaksun ulottaminen myös tähän tilanteeseen ei ole rangaistushenkistä vaan välttämätöntä, jotta lainsäädäntö olisi uskottavaa ja vaikuttavaa.

Arvoisa puhemies! Lemmikit, tuotantoeläimet ja hevoset ovat kaikki eläviä olentoja, jotka ovat tänä päivänä täysin ihmisen vastuulla. Tämä esitys ei muuta tuota perusasetelmaa. Se vahvistaa vastuuta ja tekee siitä näkyvää. Pidän tätä hallituksen esitystä tasapainoisena, eläinten hyvinvointia edistävänä ja hyvin perusteltuna. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

16.47 **Eerikki Viljanen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä annettua lakia pääosin lemmikkieläinten ja hevoseläinten tunnistamiseen liittyen. Lisäksi ehdotetaan kevennyksiä sikaeläimien teurasmerkintävaatimuksiin ja täsmennetään lakia sen soveltamisessa ja valvonnassa havaittujen tarpeiden huomioon ottamiseksi.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunta kävi tästäkin esityksestä laajan keskustelun ja hyvät kuulemiset. Mietintö on tasapainoinen, ja ehdotukset, mitä tässä tehdään, ovat erittäin kannatettavia.

Tästä valiokunnan mietinnöstä nostan esiin kaksi erityistä mainintaa. Täällä todetaan, että ”maa- ja metsätalousvaliokunnan saamassa selvityksessä on yleisesti pidetty hyvänä EU-säädösten antamien joustojen käyttöä hallituksen esityksen valmistelussa” ja niin edelleen. Nämä EU:n mahdollistamat joustot pitää täysimääräisesti hyödyntää ja käyttää hyväksi.

Tähän liittyen valiokunnassa käytiin erinomainen keskustelu nautaeläimien merkintävaatimuksista, ja mietintöön kirjoitettiin seuraava virke: ”Valiokunta katsoo, että myös nautojen osalta tulee pyrkiä keventämään merkintävaatimuksia EU-säädösten mahdollistamissa rajoissa sekä tarvittaessa vaikuttamaan EU-sääntelyn kevennysten mahdollistamiseksi.”

Nyhdän meillä tilanne nautaeläimien kanssa on se, että naudalla on molemmissa korvissaan merkit, joista kummastakin merkistä jokainen nauta on yksilöitävissä ja siten tunnistettavissa. Mutta nyt voimaan tulevien säädösten perusteella viljelijä voi joutua sanktioinnin kohteeksi, jos hänellä on tilallaan useampia nautoja, joilta toinen korvamerkki puuttuu. Elikkä vaikka jokainen nautaeläin olisi tarkoin yksilöitävissä, siten tarkastettavissa ja valvottavissa, niin viljelijä voi joutua sanktioiden kohteeksi.

Tästä valiokunta olisi halunnut ottaa suoran kannanoton, että tämä pitää muuttaa, mutta tässä yhteydessä jouduimme vain kirjauttamaan, että tätä työtä pitää jatkaa ja myös vaikuttaa EU-tasolla EU-säädösten muuttamiseksi niin, että jos eläin on täysin kiistatta yksilöitävissä, siten tarkastettavissa ja valvottavissa — vaikka toinen korvamerkki kahdesta puuttuisi, oli se eläinlukumäärä sitten mikä tahansa — niin tästä ei viljelijälle koituisi minkäänlaisia sanktioita. Tätä EU-vaikuttamista ja kotimaisen liikkumavaran hyödyntämistä nautojen merkitsemisen säännösten järkevöittämiseksi ja sujuvoittamiseksi, tätä työtä pitää ehdottomasti jatkaa, ja tätä työtä valiokuntakin viranomaisilta edellyttää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

16.51 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä lakiesitys eläinten merkitsemiseksi, siruttamiseksi ja muutenkin tämän toiminnan tekemiseksi helpoksi ja mahdollisimman vähälle byrokralialle on erittäin tervetullut. Olen erittäin huolissani siitä, että kaikki tämä maatalouteen ja maanviljelijöihin liittyvä byrokralia on viety tässä maassa aivan järjettömälle tasolle. Maanviljelijä alkaa olla suurin piirtein ehdonalaisvalvonnassa oleva vanki taikka sitten henkilö, joka on muuten luokiteltu vaaralliseksi, ja sitten häntä seurataan päivittäin. Kas, kun ei jalkapantaa ole joku vielä keksinyt. No, leikki sijansa saakoon, mutta tärkeintä olisi nyt huomata Suomessa ja varsinkin Euroopan unionissa... — niin kuin tässä tapauksessa maatalouteen liittyvä byrokralia edustaja Viljasen äskeisen kertoman mukaan, jossa tuotantoeläimen toisen korvamerkinnän tippuminen tai häviäminen aiheuttaa sanktioita. Eihän tässä ole järjen hiventä. Olen ihan satavarma siitä, että Euroopan unioni ei nimenomaan tätä vaadi, vaan kaikki johtuu suomalaisten byrokralian innosta. Luodaan byrokraliaa byrokralian päälle kuvitellen, että sillä luodaan työpaikkoja. Sillä nimenomaan tuhotaan työpaikkoja, tehdään tuotannosta kallis, ja se toimii kuin automaatio, joka tuottaa työttömiä.

Arvoisa rouva puhemies! Lyhyt esimerkki metsäpuolelta: Tänä päivänä Euroopan unioniin syötetään Suomesta tietoa, joka johtaa siihen, että metsiä ollaan ottamassa Euroopan unionin valvontaan. Mitä Euroopan unioni tai komissio Suomen metsistä tietää? Ei yhtään mitään. Jos se kerran sattuisi katsomaan Google Mapsista satelliittikuvia, sen verran saattaisi tietää. Mitään muuta tietoa ei ole. Tällaiselle porukalle ollaan byrokralian keinoilla siirtämässä Suomen metsien valvontaa. Eihän siinä ole minkäänäköistä järkeä. Se järki, mikä siinä on, tai se tavoite, millä siihen toimintaan pyritään, on se, että saadaan yksi kilpailija pois markkinoilta. Tähän me suomalaiset hupsut olemme menossa mukaan, jaamme sinne tietoa tästä maasta ja metsistämme ja menetämme sen kaikkein tärkeimmän eli työpaikat ja valtavan määrän suomalaisen bruttokansantuotteen kasvua, siitä tulee negatiivinen.

Maanviljelys on nyt, arvoisa rouva puhemies, esimerkki siitä, miten pitkälle se on pahimmillaan mennyt. Se vanha kansanviisaus sanoo, että vilu ja nälkä on tämän kansakunnan aina opettanut, ja nyt ollaan aika pitkälti sillä tiellä, että alkaa se oppi iskeä jokaiseen suomalaiseen kotitalouteen ja jokaiseen suomalaiseen kukkaroon. Se on muuten kaikkein tehokkain opettaja. Toivottavasti tässä Suomen eduskunnassa löytyy järki, että aletaan tämä huomata, ja ennen kaikkea olkoon tämä hallituksen esitys, mistä parhaillaan keskustelemme, esimerkki siitä, että toinenkin tie on olemassa: poistamme byrokralian ja teemme hommat helpommiksi, ja tehköön se maanviljelijä sitä tärkeintä, mitä hän pystyy tekemään, hoitamaan niitä tuotantoeläimiä, kotieläimiä, kaikkia, että se maatila menestyy ja tuottaa suomalaista ruokaa. Se on se asia numero yksi. Muullahan itse asiassa ei ole väliä.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 48/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain ja sairausvakuutuslain 15 ja 17 luvun sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 67/2026 vp
Valiokunnan mietintö StVM 6/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 4.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta annetun lain 14 ja 17 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 65/2026 vp
Valiokunnan mietintö StVM 7/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 4.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle valtioneuvoston lainanottovaltuuden muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 87/2026 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 12/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 4.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen jäsenosuuden korottamisesta Kansainvälisessä valuuttarahastossa ja Suomen Pankille myönnettävästä valtioneuvoston Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenosuuden käytöstä mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta, NAB-järjestelyn vakuudeksi sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle annettavan lainan vakuudeksi

Hallituksen esitys HE 88/2026 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 13/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 4.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturva-oikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 86/2026 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 4/2026 vp

Pöytäkirja PTK 60/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 4.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisen osakeyhtiön sidosyksikköaseman edellytyksistä, sen omistaman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä varautumisvelvollisuudesta

Hallituksen esitys HE 18/2026 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 6/2026 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 4.6.2026 pidettävään täysistuntoon.

22. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 4.6.2026 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.55.

Pöytäkirjan vakuudeksi: